

วารสารพิกุล

PHIKUN JOURNAL

Print ISSN 3056-9044

Online ISSN 3027-6462

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, KAMPHAENG PHET RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567 (Vol. 22 No. 1 January - June 2024)

วารสารพิบูล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม — มิถุนายน 2567 ISSN : 3056-9044 E- ISSN : 3027-6462

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและรองรับการตีพิมพ์ เผยแพร่ ผลงานวิชาการ ในรูปแบบบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ และบทวิจารณ์หนังสือ ที่เป็นองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา นิสิต และนักศึกษา

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยานุช พรหมภาสิต
รองศาสตราจารย์วิสิฐ ธัญญะวัน

รักษาราชการแทนอธิการบดี
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวัฒน์ ภูวิชิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนา เพชรรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ นารีรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ทองพูน พัฒนสร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ หทัยวรรณ ไชยะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ มัย ตะติยะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหทัย สิทธิวิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิตกาญจก ตั้งภากรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรา โยอินศิริกุล

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความประจำฉบับ (Peer reviewers)

รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ บดีรัฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย เพชรรักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัชยา เจียวัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวितรี สอาดเทียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพร หมูคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล แสงเงิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปัทมา คำประสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัช นูนารถ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ใจฉลาด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนทยา สาลี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อย คั่นซังทอง

ดร.ชัยณรงค์ ศรีรักษ์

ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

มหาวิทยาลัยรังสิต

บทความทุกเรื่องที่ดีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ทักษะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของบรรณาธิการ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษา แต่ขอให้มีการอ้างอิงเจ้าของบทความ และแหล่งที่มา อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

พิมพ์ที่: ห้างหุ้นส่วนสามัญ เจ พี บริษัท

เลขที่ 266 ถนนเทศบาล 2 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 โทร. 081-7856368

บทบรรณาธิการ

วารสารพิภูลฉบับนี้ เป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร ตีพิมพ์เป็นปีที่ 22 ฉบับที่ 1 (มกราคม — มิถุนายน 2567) เนื้อหาภายในประกอบด้วย บทความ 5 เรื่อง ครอบคลุมเนื้อหา ด้านการศึกษา ศาสนา ภูมิศาสตร์ การตลาด และวัฒนธรรม

บทความ

1. การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัล
Human Capital Management of Public Sector in the Digital Era
2. ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ
The Society Reflection Portrayed in Hachiko- Translated Literature.
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่าย
มหาวิทยาลัยอยุธยา
Factors Affecting Teacher Student Competencies According to the
ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA)
Guidelines
4. การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ กลุ่มทอผ่านคมทุ่งโพธิ์
ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร
The conservation of the local wisdom of Mudmee cotton products
Thung Pho Weaving Group Khampang phet
5. การจัดการระบบสารสนเทศชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอคลองลาน จังหวัด
กำแพงเพชร
Community Informatics System Management for Tourism, Khlong Lan
District, Kamphaeng Phet Province

บรรณาธิการ

สารบัญ

การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัล

Human Capital Management of Public Sector in the Digital Era

ชาลิสา ศิริธรรมเกตุ Chalisa Siritrammaket

อรัญญารัตน์ ศรีสุพัฒนะกุล Aranyarat Srisuphatthanakul

เสริมศักดิ์ กิตติपालวรรณ Sermsak Kittipalawath

วาสนา อาจสาลิกรณ์ Wassana Argsalikron1

ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ

The Society Reflection Portrayed in Hachiko- Translated Literature.

ประภัสสร ห่อทอง Prapatsara Hothong

จิราพร ภูวรัตนาวีวิธ Jiraporn Puwarattanawiwit27

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

Factors Affecting Teacher Student Competencies According to the ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) Guidelines

น้ำฝน กันมา Namfon Gunma.....51

การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ กลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

The conservation of the local wisdom of Mudmee cotton products

Thung Pho Weaving Group Khampang phet

อิสราพร กล่อมกล้านุ่ม Isaraporn Klomklumnum

โอกามา จำเภา Ogama Jakae

วิยุดา ทิพย์วิเศษ Viyuda Thipviset71

การจัดการระบบสารสนเทศชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอคลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร

Community Informatics System Management for Tourism, Khlong
Lan District, Kamphaeng Phet Province

นารณรี เฟื่องอิม Nathnaree Fuangim

อรุณลักษณ์ รัตนพันธุ์ Arunluck Rattanapan

อนุชา พวงผกา Anucha Puangpaka.....87

การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัล

Human Capital Management of Public Sector in the Digital Era

ชาลิสา ศิริธรรมเกต¹, อรัญญารัตน์ ศรีสุพัฒนะกุล²
เสริมศักดิ์ กิตติपालวรรักษ์³ และ วาสนา อางสาลีกรณ์⁴

Chalisa Siritrammaket, Aranyarat Srisuphatthanakul
Sermsak Kittipalawath and Wassana Argsalikron

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัล ซึ่งได้วางลำดับการนำเสนอเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) การศึกษาการบริหารทุนมนุษย์ในแง่ความหมาย ความแตกต่างของทุนมนุษย์กับทุนทางกายภาพ 2) หลักการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐระดับบุคคล 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์ภาครัฐ 8 K's และทฤษฎี 5 K's เพื่อการบริหารและพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ 4) เทคโนโลยีดิจิทัลกับภาครัฐและการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทุนมนุษย์ และ 5) บทวิเคราะห์ความสำเร็จ ความล้มเหลว การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัลของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

คำสำคัญ: การบริหารทุนมนุษย์, ภาครัฐ, ยุคดิจิทัล

¹⁻⁴อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร

Abstract

In this academic article, the objective is to present guidelines for Human Capital Management of Public Sector in the Digital Era which are presented into 5 parts: 1) Human Capital Management in terms of the difference between Human Capital and Physical Capital, 2) Principles of Public Human Capital Management on an individual level, 3) Concepts and theories of Public Human Capital, 8 K's and 5 K's theories for human capital management and quality development, 4) Digital technology for Public Sector and its implementation for human capital management, and 5) Analysis of successes and failures of human Capital management Of public sector in the digital era during the government of General Prayut Chan-o-cha.

Keywords: Human Capital Management, Public Sector, Digital Era

บทนำ

การบริหารทุนมนุษย์ เป็นการนำเอาศักยภาพที่บุคลากรผู้นั้นมีให้ ปรากฏออกมาในรูปของผลงาน ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม ซึ่งศักยภาพของแต่ละบุคคลจะปรากฏออกมาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญขององค์กร ในปัจจุบันหลายๆ องค์กร รวมทั้งภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้เป็นสินทรัพย์เฉพาะบุคคล ที่เรียกว่าทุนมนุษย์ (Human Capital) หรือ ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ยิ่งไปกว่านั้นสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture) เศรษฐกิจ (Economy) การเมือง (Politics) กฎหมาย (Law) รวมไปถึงเทคโนโลยี (Technology) ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์การมุ่งเข้าสู่ฐานความรู้ (Knowledge - based Society) (นิสตาร์ก เวชยานนท์, 2554, หน้า 1) เพื่อผลักดันให้สามารถที่จะอยู่รอดได้ต้องสร้างจุดเด่นขององค์กรขึ้นมา ยิ่งทำให้ทุนมนุษย์กลายเป็นพลังอำนาจมหาศาลในการกำหนดทิศทางขององค์กร

การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัล มีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกแห่งการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกนั้นดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลจำนวนมากศาลถูกเผยแพร่ไปเพียงชั่วพริบตาด้วยการสื่อสารแบบไร้พรมแดนของโลกยุคดิจิทัลด้วยการเชื่อมโยงจากระบบเครือข่ายย่อย ๆ หลายๆ เครือข่ายรวมกันเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่เรียกว่าระบบอินเทอร์เน็ต จากการบริหารงานทรัพยากรบุคคลแบบเดิม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบสมัยใหม่ที่ทันสมัยและรวดเร็วมากขึ้น มีการใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่หลากหลายรูปแบบ เช่น LINE Facebook Twitter Skype Zoom เป็นต้น ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันทำให้เสมือนว่าโลกถูกย่อให้เล็กลงทันที การติดต่อของโลกแห่งการสื่อสารแบบไร้พรมแดนทำให้ทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัลนี้มีแนวโน้มการแข่งขันกันสูงขึ้นเรื่อย ๆ หากนักทรัพยากรมนุษย์มีความสามารถสรรหาและพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถตรงตามที่ต้องการต้องการ จะสามารถสร้างผลประโยชน์ที่คุ้มค่าให้กับองค์กร ช่วยผลักดันให้องค์กรเกิดความเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันนี้ทางภาครัฐ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากรภาครัฐหลายๆ ด้าน ในฐานะทุนมนุษย์ขององค์กร เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความรู้ ความเข้าใจก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัลได้ ทั้งนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) รับผิดชอบและมุ่งเน้นภารกิจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการฝ่ายพลเรือน มีการจัดทำโครงการ นโยบายพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ (Digital Literacy Project) สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมข้าราชการและบุคลากรภาครัฐทั่วประเทศ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ให้ทันต่อโลกในยุคดิจิทัล เพื่อก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0

การบริหารทุนมนุษย์ความหมาย ความแตกต่างของทุนมนุษย์กับทุนทางกายภาพ

การบริหารทุนมนุษย์ (Human Capital) เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1961 หรือปี พ.ศ. 2504 หากมองย้อนกลับไปในด้านของระยะเวลา ถือว่าทุนมนุษย์เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลา 62 ปีแล้ว แต่ทว่าหลายๆ องค์การเพิ่งเริ่มตระหนักถึงความสำคัญภายหลังจากเกิดวิกฤตของทั่วโลก โดยการบริหารทุนมนุษย์เกิดขึ้นจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ที่ชื่อ ทีโอดอร์ ดับเบิลยู ชูลทส์ (Theodore W. Schultz) เขาได้รับรางวัลโนเบล ในปี ค.ศ. 1979 จากการเขียนบทความชื่อ Investment in Human Capital ในวารสาร American Economic Review เนื้อหาของบทความดังกล่าว (Theodore W. Schultz, 1961, pp.1-17) เขาได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความรู้ ทักษะของมนุษย์ โดยถือเป็นรูปแบบของทุนประเภทหนึ่ง ต้องมีการลงทุนพัฒนาและเห็นคุณค่าของทุนนั้นด้วย ซึ่งทุนมนุษย์ (Lyndra Gratton & Sumantra Ghoshal, 2003, pp.1-10) หมายถึง ส่วนผสม 3 สิ่ง ได้แก่

1. ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) จะประกอบไปด้วยหลายๆ สิ่งอันได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญ ทักษะประสบการณ์ ที่บุคคลสะสมเอาไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge)

2. ทุนทางสังคม (Social Capital) ประกอบด้วย เครือข่ายความสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ช่วยสร้างโอกาสที่จะนำไปสู่การสร้างคุณค่าในรูปแบบต่างๆ เช่น ความร่วมมือ เป็นต้น

3. ทุนทางอารมณ์ (Emotion Capital) อันประกอบด้วย คุณลักษณะต่างๆ เช่น พฤติกรรมของบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นต้น

เวลาที่องค์การนึกถึงทุน ส่วนใหญ่มักจะมองในรูปของตัวเงิน โดยมองว่าสิ่งเหล่านี้ คือ ทุนที่จะทำให้เกิดผลตอบแทนในรูปของรายได้ แต่ทุนอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรู้ ความสามารถ ก็ถือเป็นทุนอย่างหนึ่งที่เรียกว่าทุนมนุษย์ (Gary S. Becker, 1975, pp. 8-15)

สรุปได้ว่า ทุนมนุษย์ คือส่วนผสม 3 สิ่งของทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ทุนทางอารมณ์ และอื่นๆ ประกอบกันขึ้นมาเป็นทุนมนุษย์

ความแตกต่างระหว่างทุนมนุษย์ (Human Capital) กับทุนทางกายภาพ (Physical Capital) มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ทุนมนุษย์ไม่สามารถซื้อขายได้ ถ้ามนุษย์ไม่ยินยอม แต่ทุนทางกายภาพ สามารถซื้อ ขาย และแลกเปลี่ยนได้
2. ทุนมนุษย์จะติดตัวไปพร้อมกับเจ้าของทุนเสมอและไม่มีการสูญหาย แต่ทุนทางกายภาพสามารถแยกออกจากเจ้าของทุนได้จากการซื้อขาย
3. ทุนมนุษย์จะเกิดประโยชน์ เมื่อเจ้าของทุนนำทุนมนุษย์มาใช้ แต่ทุนทางกายภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เสมอ
4. ทุนมนุษย์จะสูญหายไปพร้อมกับเจ้าของทุน เช่น เสียชีวิต แต่ทุนทางกายภาพจะมีอายุยาวนานกว่าเจ้าของทุน เช่น สิ่งปลูกสร้าง
5. ทุนมนุษย์ จะมีมูลค่าสูงต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างขึ้นมา แต่ทุนทางกายภาพ ยิ่งนำไปใช้ยิ่งจะเสื่อมมูลค่า สินทรัพย์เหล่านี้จะมีมูลค่าสูงตอนซื้อ จะมีมูลค่าต่ำตอนขาย เช่น รถยนต์

สรุปได้ว่าความแตกต่างของทุนมนุษย์กับทุนทางกายภาพ ทุนมนุษย์คือ สิ่งที่อยู่ในตัวของมนุษย์ผู้นั้น ไม่สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ ถ้าเจ้าของทุนไม่ยินยอม ซึ่งแตกต่างจากทุนทางกายภาพ เพราะทุนทางกายภาพสามารถแยกและหมุนเวียนเจ้าของทุนได้ยิ่งระยะเวลานานก็ยิ่งเสื่อมสภาพและราคา

หลักการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐระดับบุคคล

เป็นการสร้างทุนมนุษย์ในตัวของบุคคลขึ้นมา และบริหารทุนมนุษย์อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการดังนี้

1. การสร้างทุนมนุษย์จะต้องมาจากความสมัครใจ ต้องมีความกล้าที่จะพัฒนาและผลักดันตนเองให้มีศักยภาพ มีจุดยืนที่โดดเด่น
2. ต้องก้าวข้ามให้พ้นกับดักความคิด ปรับเปลี่ยนความคิดของบุคลากรภาครัฐ ให้มองว่าตนคือนักลงทุนที่ลงทุนในการสร้างทุนมนุษย์ขึ้นมา
3. เปิดใจที่จะรับรู้พร้อมทั้งเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีกระบวนการเรียนรู้ (นิสดาร์ก เวชยานนท์, 2554, หน้า 16) คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ การเรียนรู้แบบ Induction และการเรียนรู้แบบสะท้อนกลับ การเรียนรู้ในกระบวนการแรกจะ

ทำให้เกิดความเข้าใจในส่วนย่อยและเกิดความเข้าใจในองค์รวม

4. การบูรณาการความรู้จากศาสตร์ต่างๆ ก่อนที่จะนำความรู้ต่างๆ มาใช้ต้องมีการศึกษาถึงแก่นแท้ของความรู้ เมื่อศึกษาเข้าใจแล้วจะสามารถนำความรู้จากศาสตร์ต่างๆ ที่ศึกษาเหล่านั้นมาแก้ไขปัญหาได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องหลักการบริหารทุนมนุษย์ระดับบุคคลใน ส่วนขององค์การและบุคลากรในการสร้างและบริหารทุนมนุษย์ (สิทธิชัย ศรี เจริญประมง, 2556, หน้า 160-163) ดังนี้

1. การบริหารทุนมนุษย์ อยู่บนหลักการพื้นฐานการบริหารทุนมนุษย์ที่ เชื่อมโยงระหว่างคนและกระบวนการ ถือเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน เป็นการ วิเคราะห์ศักยภาพที่องค์การมี ซึ่งกิจกรรมการบริหารทุนมนุษย์ ได้แก่ การ วางแผนสรรหา สร้างกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพัน กิจกรรมประเมินสมรรถนะ และกิจกรรมการให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงบวก

2. การพัฒนาทุนมนุษย์โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ผนวกศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานพัฒนาทุนมนุษย์ระดับปัจเจกบุคคลใน คุณลักษณะ 5 มิติ ได้แก่ มิติความน่าเชื่อถือ มิติความตั้งใจมุ่งมั่นเสียสละ มิติ ทักษะในการสื่อสารและการใฝ่รู้ มิติการเข้าใจความต้องการของผู้รับบริการ และ มิติมารยาททางสังคมและบุคลิกภาพ

สรุปได้ว่า หลักการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐระดับบุคคลเกิดจากความ สัมผัสใจ ก้าวให้พ้นกับดักความคิด เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ และการบูรณาการ ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาเป็นหลักการที่กระตุ้นให้บุคลากร ภาครัฐมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์ภาครัฐ 8 K's และทฤษฎี 5 K's

แนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ภาครัฐ 8 K's เพื่อการพัฒนาคุณภาพทุน มนุษย์ (จิระ หงส์ลดารม, 2555, หน้า 79) มีดังนี้

1. ทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นสมรรถนะ ทักษะ ที่แต่ละ บุคคลมีไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับระดับทุนของแต่ละบุคคล เรียกลักษณะนี้ว่า คุณภาพของทุนมนุษย์ (Quality of Human Capital)

2. **ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)** เป็นทุนมนุษย์ที่สามารถนำพาวงค์การขนาดเล็กให้กลายเป็นองค์กรระดับโลกได้ เรียกคนกลุ่มนี้ว่ามีทุนทางปัญญา

3. **ทุนทางคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Capital)** มี 2 แนวทางคือ คำสอนของพระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ และปัญญา และแนวคิดของไมเคิลอี พอร์เตอร์ คุณสมบัติของคนที่สำคัญต้องมี 3 ประการ คือ ความถูกต้อง (Integrity) จินตนาการ (Imagination) และนวัตกรรม (Innovation)

4. **ทุนทางสังคม (Social Capital-Networking)** เครือข่ายทางสังคมที่ทำให้ทุนมนุษย์มีคุณภาพสูงผ่านการคบค้าสมาคม การเปิดโลกทัศน์

5. **ทุนแห่งความสุข (Happiness Capital)** กฎในการสร้างทุนแห่งความสุขในการทำงาน (จิระ หงส์दारม, 2555, หน้า 85) คือ มีสุขภาพกายใจพร้อม ทำงานในองค์กรที่มองเห็นคุณค่า บริหารภาระงานให้เหมาะสม

6. **ทุนแห่งความยั่งยืน (Sustainable Capital)** การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาปรับใช้ในการพัฒนาทุนมนุษย์

7. **ทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Capital)** มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ นำคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีไปใช้ก่อประโยชน์ต่อองค์กรได้

8. **ทุนอัจฉริยะ (Talented Capital)** ประกอบด้วย ทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) และทัศนคติ (Attitude)

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ภาครัฐ 5 K's เพื่อการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ ดังนี้

1. **ทุนแห่งความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Capital)** พลังแห่งจินตนาการ

2. **ทุนทางความรู้ (Knowledge Capital)** ฐานความรู้ที่สะสมมา

3. **ทุนทางนวัตกรรม (Innovation Capital)** เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ

4. **ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital)** คือ รากฐานการดำเนิน

ชีวิต

5. ทูทางอารมณ์ (Emotional Capital) การควบคุมอารมณ์ การใช้สติเป็นเครื่องนำพาและการตัดสินใจบนฐานของความเป็นเหตุเป็นผล

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ภาครัฐ 8 K's และ ทฤษฎี 5 K's เป็นทฤษฎีให้องค์การภาครัฐสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ตามแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 20 ปีในยุทธศาสตร์ที่ 5 เรื่องการพัฒนากำลังคนให้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมในยุคดิจิทัลโดยมีแผนขับเคลื่อน 3 ด้าน คือ ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีเฉพาะด้าน และพัฒนาผู้บริหารดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัลกับภาครัฐและการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทุนมนุษย์

ปัจจุบันนี้ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากรภาครัฐ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความรู้ ความเข้าใจก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัลได้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy Project) เป็นแนวทางในการส่งเสริมข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ทั้งได้ให้ความหมาย “ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล” ของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ไว้ดังนี้

ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ ได้แก่ การใช้ (Use) เข้าใจ (Understand) การสร้าง (Create) เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงาน ก.พ., 2566) ซึ่งผู้เขียนขอขยายความรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้

การใช้ (Use) คือ ควรเป็นผู้สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล และเท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลได้

เข้าใจ (Understand) คือ ควรเป็นผู้มีความเข้าใจในเทคโนโลยี ดิจิทัลว่าพื้นฐานเป็นอย่างไร เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

การสร้าง (Create) คือ ควรเป็นผู้คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ นำมาใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานมากยิ่งขึ้น

เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ควร มีช่องทางในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเชื่อมต่อ อุปกรณ์เข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตผ่านช่องทางเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เช่น WiFi 4G Fiber Optic ADSL เป็นต้น

ภาพที่ 1 แสดงทำไมต้องพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล
ที่มา : (สำนักงาน ก.พ. : <https://www.ocsc.go.th/DLProject/mean-dlp>, 2566)

จากแผนภาพที่ 1 สำนักงาน ก.พ. ได้กล่าวถึงเรื่องทำไมต้องพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพราะมีส่วนสำคัญในการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้

เนื่องจากในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนจากยุค Analog ที่มีการใช้เครื่องมือในรูปแบบที่ไม่มีความซับซ้อนและยังไม่มีกลไกมากมาย เมื่อการพัฒนาการก้าวมาอีกระดับ เริ่มมีการคิดค้นเครื่องคอมพิวเตอร์ ก็จะเริ่มก้าวสู่ยุค Digital มีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและในที่ทำงานและก้าวต่อไปหลังจากยุค Digital ก็จะก้าวสู่ยุค Robotic ต่อไป โดยเริ่มมีการนำหุ่นยนต์อัตโนมัติมาใช้แทนแรงงานคนในบางงานบางกิจกรรม และเริ่มกำลังขยายตัวมากขึ้นในโลกของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

ข้าราชการที่เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศ ต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงให้ทัน ไม่สามารถที่จะหยุดนิ่งในการพัฒนาตนเองได้ ต้องปรับตัวให้รองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอด้วยวิธีการต่างๆ ป้องกันไม่ให้เกิด Culture Shock คือ อาการหรือพฤติกรรมที่เกิดจากความไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีหลายๆ อย่าง ในเวลาอันรวดเร็ว

เมื่อมีการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีแล้วก็ต้องป้องกันความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยต้องตระหนักถึงความเสี่ยงด้วยการป้องกันจากภัยคุกคาม เช่น การโจรกรรมข้อมูล การโจมตีทางไซเบอร์ การสูญเสียความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น ความเสี่ยงเหล่านี้หากเราไม่ติดตามข่าวสารหรือไม่มีการระมัดระวัง เราอาจเป็นเหยื่อของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลก็อาจเป็นไปได้

การพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวช่วยสำคัญ สำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสื่อสารและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น หรือการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง รวมเป็นสิ่งที่เรียกว่า “Learn & Growth” ทำให้ได้รับโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

การจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์นั้น มีแนวทางไว้ ดังนี้ “ทำน้อย ได้มาก”

“สร้างคุณค่า” และ “ความคุ้มค่าในการดำเนินงาน” ตัวอย่างเช่น การขุดบ่อบาดาลของภาครัฐให้ประชาชนที่ขาดแคลนแหล่งน้ำในถิ่นทุรกันดารด้วย การใช้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ของทางภาครัฐ เช่น ข้อมูลด้านธรณีวิทยา ข้อมูลด้านภูมิสารสนเทศศาสตร์ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม การระบุตำแหน่งที่จะทำการขุดเจาะจาก GPS เป็นต้น การขุดเจาะแหล่งน้ำบาดาลนี้ใช้เวลาในการขุดเจาะไม่นาน แต่สามารถที่จะใช้งานได้ในระยะยาวทำให้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อชุมชน

ประโยชน์ของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้มีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการทำงานให้มีความรวดเร็ว มีความถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือ และปลอดภัย ด้วยเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลอันทันสมัย สามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในฐานข้อมูลมาแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

ในส่วนของสำนักงาน ก.พ. ได้จัดกลุ่มให้บุคลากรภาครัฐว่าควรมีทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 9 ด้าน ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 9 ด้าน

ที่มา : (สำนักงาน ก.พ. <https://www.ocsc.go.th/DLProject/mean-dlp, 2566>)

จากแผนภาพที่ 2 ผู้เขียนขออธิบายทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 9 ด้านของสำนักงาน ก.พ. ที่จำเป็นต่อบุคลากรภาครัฐดังนี้

1. การใช้งานคอมพิวเตอร์ เป็นพื้นฐานของการเริ่มต้นเรียนรู้ และสามารถใช้งานอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีใหม่ๆ เบื้องต้นได้ ปัจจัยแวดล้อมอาจส่งผลต่อการเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น ความแตกต่างด้านอายุ การศึกษา อาจต้องมีการพัฒนาทักษะของคนบางกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถที่จะใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้นได้

2. การใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดไปสู่ประตูของโลกดิจิทัลอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารผ่านทางโซเชียลต่างๆ การใช้อีเมล เป็นแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งข่าวสาร รวมถึงการใช้งานแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมออนไลน์ เมื่อเข้าสู่โลกของอินเทอร์เน็ตแล้ว ข้อมูลที่มีอยู่อย่างมหาศาล หากรู้จักนำมาใช้ก็จะเกิดประโยชน์ เนื่องจากปัจจุบันองค์ความรู้ หรือข่าวสารต่างๆ นั้น ได้ถูกนำมาเผยแพร่บนโลกอินเทอร์เน็ตมากมายจนนับไม่ถ้วน ทำให้เสมือนย่อโลกอยู่ในมือเราได้นั่นเอง

3. การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย เป็นสิ่งที่ผู้ใช้ควรทราบเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมีขอบเขตและป้องกันอุปกรณ์คอมพิวเตอร์จากภัยคุกคาม และสามารถระบุตัวตนของผู้ใช้งานได้

4. การใช้โปรแกรมประมวลคำ เป็นทักษะที่ผู้ใช้ควรใช้งานได้ เนื่องจากในปัจจุบันการทำงานด้านเอกสารต่างๆ นั้น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นหลัก ไม่จำเป็นที่จะการจัดทำเอกสารทางราชการต่าง ๆ จากอดีตที่ใช้เครื่องพิมพ์ดีด จดหมายหนึ่งฉบับต้องพิมพ์ขึ้นใหม่ทุกครั้ง แต่การทำงานในยุคดิจิทัลมีวิธีการทำเอกสารต่างๆ จากฐานข้อมูลที่มีอยู่

5. การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ เป็นทักษะที่ผู้ใช้ทั่วไปอาจศึกษาวิธีการใช้โปรแกรมตารางคำนวณเบื้องต้นได้ ส่วนบางฝ่ายงานอาจจะใช้การคำนวณที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของงานที่รับผิดชอบได้

6. การใช้โปรแกรมการนำเสนองาน เป็นทักษะสำหรับการทำสื่อ

นำเสนองานให้กับคนในองค์กร ปัจจุบันนี้ มีโปรแกรมการนำเสนองานต่างๆ มากมาย ไม่ได้จำกัดเพียงแคโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละคน

7. การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล เป็นทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล สำหรับทักษะทางด้านนี้ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการสร้างสรรค์งาน แต่หากเราไม่ได้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญ ปัจจุบันมีผู้ที่คิดค้นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย สามารถที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางด้านสื่อดิจิทัลในระดับเบื้องต้นออกมาใช้งานได้

8. การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ เป็นสิ่งที่คุณในองค์กรสามารถที่จะทำงานหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลได้รวดเร็วมากขึ้นในรูปแบบออนไลน์ มีการแบ่งปันเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำงานร่วมกันได้ โดยผ่านแอปพลิเคชัน หรือโปรแกรมสื่อโซเชียลต่างๆ

9. การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้และรับรู้ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน ซึ่งต้องใช้งานด้วยความระมัดระวัง ต้องเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นความลับ

การใช้งานด้วยโปรแกรมต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ในปัจจุบันมีหนังสือหรือสื่อการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมากมาย หากต้องการเรียนรู้การใช้งานก็สามารถทำได้อย่างสะดวกเพียงแค่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตก็สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การฝึกฝนทดลองปฏิบัติก็จะเกิดความชำนาญ

ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ในบทบาทของทางภาครัฐเอง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล จะเห็นได้ว่าภาครัฐได้มีการจัดทำแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 กันยายน 2560) ซึ่งเป็นเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

เพื่อให้ข้าราชการและส่วนราชการมีกรอบการดำเนินงานพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิด “การปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล”

ภาพที่ 3 แสดงทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ
ที่มา: (สำนักงาน ก.พ. https://www.ocsc.go.th/digital_skills, 2566)

จากแผนภาพที่ 3 ผู้เขียนขออธิบายตามแผนภาพทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐใน 5 มิติ และการพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัลใน 4 แนวทาง จากการสังเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

มิติที่ 1 รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น หน่วยงานอาจมีการส่งเสริมข้าราชการและบุคลากรในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้วยการศึกษาดูงาน ฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง การส่งเสริมในสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้องค์การได้มีทรัพยากรมนุษย์ที่รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น

มิติที่ 2 เข้าใจนโยบาย กฎหมาย และมาตรฐาน ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐควรเข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐานจากทางภาครัฐ ซึ่งมีแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงาน ก.พ.

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

มติที่ 3 ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐควรใช้ดิจิทัล เพื่อการประยุกต์และพัฒนา เช่น หน่วยงานที่ดินหรือกรมป่าไม้ ได้มีการกำหนดพื้นที่หรือรังวัด โดยใช้ข้อมูลประกอบจากแผนที่ดาวเทียม พร้อมทั้งลงพื้นที่จริง และกำหนดจุดด้วย GPS ทำให้มีความแม่นยำสูงขึ้น นำมาช่วยในการทำงาน เป็นต้น

มติที่ 4 ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผนบริหารจัดการและนอင့်การ

ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ควรนำข้อมูลดิจิทัลที่มีอยู่ในรูปแบบฐานข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ เพื่อช่วยในการวางแผนบริหารจัดการและนอင့်การไปสู่เป้าหมายหลัก ซึ่งในปัจจุบันนี้แต่ละองค์กรได้มีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลสำหรับรองรับการนำข้อมูลไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นประโยชน์สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาแก้ปัญหาได้ พร้อมทั้งสามารถจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากสิ่งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยนำข้อมูลสถิติต่างๆ ที่เก็บอยู่ในรูปแบบดิจิทัลทั้งที่ผ่านมาแล้วและแบบเรียลไทม์มาช่วยวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อที่สามารถจะรองรับหรือแจ้งเตือนให้ทราบล่วงหน้า

มติที่ 5 ใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐควรนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในองค์กร โดยต้องอาศัยกระบวนการทางความคิดของคนในองค์กรร่วมกันยกระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร ซึ่งอาจจะต้องเริ่มตั้งแต่ระดับผู้บริหารให้เป็นแบบอย่าง การใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์นี้ ไม่ได้เกิดขึ้นง่ายๆ แต่หากใช้แนวทางที่ถูกต้อง และบุคลากรในองค์กรมีความพร้อมก็สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัล

1. กำหนดให้ “การพัฒนาคนเพื่อสร้างและพัฒนาระบบดิจิทัล” และ “การสร้างและพัฒนาคนให้เท่าทัน และสามารถใชเทคโนโลยีอย่างรอบรู้” ซึ่ง

เป็นประเด็นหลักในการพัฒนา

ซึ่งผู้นำในแต่ละองค์การต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน หรือการส่งเสริม และผลักดันให้ “การพัฒนาคนเพื่อสร้างและพัฒนา ระบบดิจิทัล” และ “การสร้างและพัฒนาคนให้เท่าทัน และสามารถใช้เทคโนโลยี อย่างรอบรู้” ให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำมาถ่ายทอดให้แก่คนใน องค์การต่อไป

2. ให้มีการจัดการพัฒนากำลังคนแบบบูรณาการ โดยการนำของ ผู้บริหาร ผู้อำนวยการกอง ผู้ปฏิบัติงานและนักโอทีมาเรียนรู้และเติมเต็มซึ่งกัน และกัน เพื่อสร้างระบบดิจิทัลของหน่วยงาน

กำลังคนนี้ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่า เราจึงควรส่งเสริมกำลังคนให้มีความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ โดยการนำของผู้บริหาร ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย ผู้ปฏิบัติงานและนักโอที ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน เพื่อนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จด้านการพัฒนาทักษะของ บุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลให้สูงขึ้น

3. กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐในการพัฒนาตนเองและ นำวิธีการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 มาใช้ 70 พัฒนาตนเองและเรียนรู้จากการ ปฏิบัติงาน : 20 เรียนรู้จากผู้อื่นและการสอนงาน : 10 เรียนรู้จากการฝึกอบรม

ในแนวทางพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัลนี้ เน้นไปที่การ พัฒนาตนเองและเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจขององค์การ เป็นหลัก ด้วยทักษะด้านดิจิทัล เช่น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์ เอกสาร การคำนวณต่างๆ การบันทึกข้อมูลการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การเวียน แจ้งเอกสารด้วยเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การบันทึกข้อมูลต่างๆ ลงในระบบหรือ ซอฟต์แวร์ เป็นต้น ส่วนการเรียนรู้จากผู้อื่นและการสอนงานส่วนใหญ่จะเป็น ระบบเฉพาะ เช่น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีขั้นตอนที่ เฉพาะต้องมีความถูกต้องและแม่นยำ เป็นไปตามกฎระเบียบ ขั้นตอนและถูกต้อง เป็นต้น และในส่วนของการเรียนรู้จากการฝึกอบรมนั้นอาจเป็นการเรียนรู้ในสิ่ง ใหม่ๆ ที่บุคลากรยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อบุคลากรสามารถมีทักษะและ ความรู้เพิ่มขึ้น

4. ให้มีการปรับปรุงแบบการพัฒนา โดยนำแนวทางจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้ และในการฝึกอบรมให้ลดบรรยายและเพิ่มการเรียนรู้แบบอื่นในสัดส่วน 60 : 40

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานนี้ เป็นการเรียนรู้ด้วยการฝึกอบรมหรือการบรรยายทั่วไปกับรูปแบบการเรียนรู้นอกห้องเรียนผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งเทคโนโลยีปัจจุบันนี้ก็มีส่วนช่วยในการผลักดันการเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นอย่างมาก การผสมผสานของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเรียนผ่านระบบอีเลิร์นนิงต่างๆ ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ที่เชื่อมโยงด้วยระบบอินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันผ่านทางโซเชียลมีเดียต่างๆ เป็นต้น

ในการพัฒนาที่ก้าวหน้าของโลกยุคดิจิทัลนี้ ทำให้การเรียนรู้แบบผสมผสานนี้ เป็นแนวทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในยุคนี้ โดยการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากเพียงที่ต้องมีคนมาบรรยาย หรือสอนเพียงอย่างเดียว การเรียนผ่านระบบอีเลิร์นนิงนี้ ก็ถือเป็นช่องทางหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อย เพราะสามารถที่จะเข้าถึงการเรียนรู้หรือศึกษาได้ด้วยตนเองตลอด 24 ชั่วโมงได้

นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการดำเนินการสำหรับส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ. (สำนักงาน ก.พ., 2565) ได้จำแนกแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้ข้าราชการ บุคลากรในสังกัดเกิดความสนใจและรับทราบถึงประโยชน์ รวมถึงความจำเป็นของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

เพื่อให้แต่ละบุคคลทราบถึงระดับการพัฒนาการ รวมถึงการนำทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดด้วย เช่น ระดับทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลแต่ละบุคคล

2. กำหนดให้ Digital Literacy เป็นนโยบายของส่วนราชการ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุง และวางแนวทางการพัฒนาทักษะบุคลากรของส่วนราชการให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนด

3. สร้างบรรยากาศการทำงานแบบ Digital

การสร้างบรรยากาศการทำงานแบบ Digital ในการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ให้แก่ ข้าราชการและบุคลากร รวมถึงนำทักษะที่ได้จากการพัฒนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการประชาชน ทั้งนี้เพื่อสร้างคุณค่าร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การให้บริการแก่ประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ระบุไว้ในแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565

4. พัฒนาข้าราชการและบุคลากรในสังกัดให้มีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการดำเนินการตั้งคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบหลักในการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบ Digital โดยมีรองหัวหน้าส่วนราชการขึ้นไปเป็นหัวหน้าคณะทำงาน หน้าที่ของคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบหลักดำเนินการ ดังนี้

4.1 สร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนองค์การ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างเครือข่ายการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน

4.2 สร้างแรงจูงใจให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐอยากพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของตนเอง ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้รางวัลจูงใจ การจัดกิจกรรมในส่วนราชการต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์หรือออกแบบแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.4 กำหนดเป็นข้อบังคับ ให้ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดทุกคนต้องพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจัง เชื่อมโยงกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น การบริหารจัดการตำแหน่งงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

5. พัฒนาข้าราชการและบุคลากรในสังกัดให้มีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการดำเนินการในส่วนราชการวางแผนการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรในสังกัด โดยอาจจำแนกบุคคลออกเป็นกลุ่มตามความสามารถและความสนใจในการพัฒนา และกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพของบุคคล

6. ติดตามผลการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดถึงระดับการพัฒนาการของแต่ละบุคคล

7. รายงานผลการนำทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของ ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐมาใช้งาน ก.พ. เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุง วางแนวทางการพัฒนาทักษะของบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กับบริบท ภารกิจ

ทั้งนี้เทคโนโลยีดิจิทัลกับภาครัฐและการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทุนมนุษย์ ที่ได้กล่าวมา มีเป้าหมายพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรใน ฐานะทุนมนุษย์ภาครัฐให้สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย

บทวิเคราะห์ความสำเร็จ ความล้มเหลว การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัลของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ภายใต้การบริหารงานรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ปี 2560 รัฐบาลได้ปรับประเทศสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ มีการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม 20 ปี พ.ศ.2561-2580 สำหรับความพร้อมของภาครัฐที่ได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ โดยดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อาทิเช่นผลงาน การเชื่อมโยง ข้อมูลและระบบงานภาครัฐผ่านแพลตฟอร์มกลาง ระบบศูนย์กลางการบริการ ประชาชนแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (Citizen Portal) การพัฒนาศูนย์ข้อมูล ขนาดใหญ่ของภาครัฐ กำหนดให้มีมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐและ แนวทางปฏิบัติ พ.ศ. 2562-2565 (รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 1, 2562-2563, หน้า 230-

248) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลของรัฐโดยพัฒนาระบบคลาวด์กลางภาครัฐ เช่น ระบบหมอพร้อม ระบบขนส่งและจราจรอัจฉริยะ ระบบบริหารงานของ ผู้บังคับบัญชา และ POLICE 4.0 เป็นต้น มีการจัดสรรทุนรัฐบาลให้บุคลากร ภาครัฐภายใต้โครงการ “โรงซ่อม เสริม และสร้างรัฐบาลดิจิทัล” ให้ส่วน ราชการมีบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัล (รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 2, 2563-2564, หน้า 258-265) การส่งเสริมธรรมาภิบาลผ่านกลไกการมอบรางวัลเลิศรัฐ เช่น กรมสรรพากรได้รับรางวัลจากผลงาน “น้องอารี” ผู้ช่วยอัจฉริยะเรื่องภาษี กรม ควบคุมโรคพัฒนาต่อยอดรางวัลเลิศรัฐไปสู่การเสนอรับรางวัล United Nations Public Service Awards (UNPSA) ขององค์การสหประชาชาติได้รับ รางวัลชนะเลิศในสาขาการดำเนินงานขององค์กรในการเตรียมพร้อมและตอบ โต้ภาวะฉุกเฉินวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เรื่อง “Intelligent Sustainable in Public Health Emergency System In Thailand” มีการ จัดทำยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ พ.ศ. 2565-2570 และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร ภาครัฐ (รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 3, 2564-2565, หน้า 230-248)

จากผลงานของรัฐบาลที่กล่าวมาภายใต้การขับเคลื่อนของส่วน ราชการ ถือว่าประสบความสำเร็จมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีจากผลการจัด อันดับความพร้อมของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในรายงาน “UN e-Government Readiness Ranking 2022” (สำนักงาน ก.พ.ร., 2565) ที่ประเทศไทยได้รับการ จัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) ปี พ.ศ.2565 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 193 ประเทศ เดิมอันดับที่ 57 ซึ่งไทยเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มประเทศ อาเซียน โดยมี 3 ดัชนีที่ใช้จัดอันดับ คือ ดัชนีที่ 1 ทุนมนุษย์ ดัชนีที่ 2 โครงสร้าง พื้นฐานโทรคมนาคม และดัชนีที่ 3 การให้บริการออนไลน์ ส่วนดัชนีการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EPI) อยู่ในอันดับที่ 18 จาก 193 ประเทศจากเดิม อันดับที่ 51 ซึ่งไทยเป็นอันดับ 2 ของกลุ่มประเทศอาเซียน มี 3 ดัชนีย่อยที่ใช้ จัดอันดับ คือ ดัชนีที่ 1 การให้ข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ ดัชนีที่ 2 การมีฟอร์มรับฟัง

ความคิดเห็นดิจิทัลของรัฐ และดัชนีที่ 3 การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนกำหนดนโยบายผ่านช่องทางดิจิทัล ทั้งนี้ประเทศไทยได้อันดับดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2563 จัดอันดับจากองค์การสหประชาชาติทุก 2 ปี ใน 193 ประเทศ ถือเป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการนำประเทศไทยทะยานสู่การจัดอันดับของโลกที่มีผลจากการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และการปรับประเทศสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ประเทศไทยยังได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ได้คะแนนระดับปานกลาง และเมื่อเทียบกับในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ประเทศไทยมีความพร้อมดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) อยู่ในลำดับที่ 3 (55) รองจากมาเลเซีย (อันดับ 53) สิงคโปร์ (อันดับ 12) ส่วนดัชนีการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EPI) อยู่ในลำดับที่ 2 (18) รองจากสิงคโปร์ (3) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากรภาครัฐจากผลสำรวจระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย พ.ศ. 2565 โดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), 2565, หน้า 5) ตอบแบบสำรวจ 310 หน่วยงาน จากตัวชี้วัดศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านดิจิทัล พบว่ามีระดับความพร้อมอยู่ในกลุ่มปานกลางร้อยละ 38.61 กลุ่มสูงร้อยละ 28.71 กลุ่มต่ำร้อยละ 19.35 และกลุ่มสูงมากร้อยละ 13.55 จะเห็นว่าจากผลสำรวจศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านดิจิทัล (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), 2565, หน้า 15-16) มีคะแนนระดับปานกลางไปจนถึงค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณา พบว่า หน่วยงานระดับกรมมีสัดส่วนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากรทั้งหมดร้อยละ 2.80 โดยมีผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรงร้อยละ 65.15 จากผู้ปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่ายังมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงต้องมีบุคลากรสายอื่นที่ได้รับมอบหมายมาสนับสนุนโดยคิดเป็นร้อยละ 34.85 นอกจากนี้หน่วยงานระดับกรมส่วนใหญ่ร้อยละ 74.20 จำนวนบุคลากรด้านดิจิทัลไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานด้านดิจิทัล สาเหตุที่ล้มเหลวได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงมีจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง 1.61 ปี โดยเกือบครึ่งดำรงตำแหน่งน้อย

กว่า 1 ปี การผลักดันโครงการด้านดิจิทัลสำเร็จเฉลี่ย 4 โครงการต่อระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ประเด็นที่ 2 ผลการทดสอบทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลของสำนักงาน ก.พ. พบว่าหน่วยงานร้อยละ 29.68 ไม่มีบุคลากรเข้าไปทดสอบ ขณะหน่วยงานร้อยละ 70.32 ที่เข้าไปทำการทดสอบได้คะแนนเฉลี่ยไม่สูงมากนัก โดยหน่วยงานร้อยละ 59.17 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 20 ร้อยละ 12.39 มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 20 ถึง 40 ร้อยละ 22.94 มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 40 ถึง 60 ร้อยละ 5.50 มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 60 ถึง 80 จากผลคะแนนการสำรวจแสดงว่าโครงการ “โรงซ่อมเสริม และสร้างรัฐบาลดิจิทัล” ให้ส่วนราชการมีบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลและโครงการอื่นๆที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังขาดบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

บทสรุป

การบริหารทุนมนุษย์หมายถึง ส่วนผสม 3 สิ่ง ได้แก่ ทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ทุนทางอารมณ์ โดยความแตกต่างระหว่างทุนมนุษย์กับทุนทางกายภาพ คือ ทุนมนุษย์ไม่สามารถซื้อขายได้ ติดตัวไปพร้อมกับเจ้าของทุน จะเกิดประโยชน์ได้เมื่อเจ้าของทุนนำมาใช้ และสูญหายไปพร้อมกับเจ้าของทุน แต่ทุนทางกายภาพ สามารถซื้อขาย แยกจากเจ้าของทุนได้ นำไปใช้ประโยชน์ได้เสมอ มีอายุยาวนานกว่าเจ้าของทุน ซึ่งหลักการบริหารทุนมนุษย์ระดับบุคคล คือ ต้องมาจากความสมัครใจ ก้าวข้ามกับดักความคิด เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และการบูรณาการความรู้จากศาสตร์ต่างๆ โดยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์ภาครัฐ 8 K's และทฤษฎี 5 K's เป็นทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการบริหารและพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ สำหรับเทคโนโลยีดิจิทัลกับภาครัฐและการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทุนมนุษย์ สำนักงาน ก.พ.ได้ให้ความหมายของ “ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล” ไว้ว่า เป็นทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ ได้แก่ การใช้ (Use) เข้าใจ (Understand) การสร้าง (Create) และเข้าถึง

(Access) เทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั้งหมด 9 ด้าน เชื่อมโยงกับทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล 5 มิติ เชื่อมโยงกับอีก 2 แนวทาง และสุดท้ายบทวิเคราะห์ความสำเร็จ ความล้มเหลว การบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐในยุคดิจิทัลของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีผลจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) ปี พ.ศ.2565 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 55 ส่วนดัชนีการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EPI) อยู่ในอันดับที่ 18 จาก 193 ประเทศ ทั้งนี้ ศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านดิจิทัลยังมีคะแนนที่อยู่ในช่วงระดับปานกลางไปจนถึงค่อนข้างต่ำ

เอกสารอ้างอิง

จิระ หงส์ดารมภ์. (2555). **ทุนมนุษย์ของคนไทยรองรับประชาคมอาเซียน.**

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อปปี.

นิสดารก์ เวชยานนท์.(2554). **บทความวิชาการ มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์.** สมุทรปราการ: ดี เคปรินติ้งเวิลด์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). **ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และดัชนีการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์.**

เข้าถึงได้จาก <https://www.opdc.go.th/content/Nzc1Mw>, [2565, ตุลาคม 3].

สำนักงาน ก.พ. (2566). **ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ocsc.go.th/DLProject/mean-dlp> [2566, มิถุนายน 20].

----- . (2565). **แนวทางการดำเนินการสำหรับส่วนราชการการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.ocsc.go.th/DLProject/process-dev>, [2566, เมษายน 4].

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 3
พ.ศ. 2564-2565. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

----- . (2564). รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 2
พ.ศ.2563-2564. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

----- . (2564). รายงานผลการดำเนินงานรัฐบาล
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 1
พ.ศ.2562-2563. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), (2565). รายงานผลการ
สำรวจระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปี 2565. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน).

สิทธิชัย ศรีเจริญประมง. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินการด้านทุน
มนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสายการบินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการ
ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Becker, Gary S. (1975). Human Capital : A Theoretical and
Empirical Analysis, With Special Reference to
Education. (2 nd. ed.). New York: Columbia University
Press for NBER.

Gratton, Lynda & Ghoshal, Sumantra. (2003). Managing Personal Human Capital: New Ethos for the 'Volunteer' Employee.

[European Management Journal](#), 21(1) : 1-10.

Schultz, Theodore, W. (1961). Investment in Human Capital.

American Economic Review, 51(1).

ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปล เรื่อง ฮาจิโกะ

The Society Reflection Portrayed in
Hachiko- Translated Literature.

ประภัสสร ห่อทอง¹

Prapatsara Hothong

จิราพร ภูวรัตนาวีร²

Jiraporn Puwarattanawiwit

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคม จาก วรรณกรรมแปลเรื่องฮาจิโกะ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการวิจัย เชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ในวรรณกรรม แปล เรื่อง ฮาจิโกะ มีภาพสะท้อนสังคมทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1. ภาพสะท้อนสังคม ด้านความเชื่อ พบว่า มีความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องสี ความเชื่อเรื่องตัวเลข และความเชื่อเรื่องดอกไม้ 2. ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรม พบว่า มีภาพ สะท้อนทางวัฒนธรรมด้านศิลปะ การแต่งกาย เครื่องดื่ม เครื่องดนตรี และเพลง พื้นบ้าน 3. ภาพสะท้อนสังคมด้านศาสนา พบ ศาสนาชินโต และ พิธีศพของชาว ญี่ปุ่น 4. ภาพสะท้อนสังคมด้านประเพณี พบประเพณีวันปีใหม่ และวันโคโดโมะ 5. ภาพสะท้อนสังคมด้านวิถีชีวิต พบ ด้านการประกอบอาชีพ การคมนาคม และ

^{1,2} อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อาหารการกิน โดยพบภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมมากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง ส่วนด้านที่พบน้อยที่สุดมีอยู่ 2 ด้าน คือ ภาพสะท้อนสังคมด้านศาสนาและภาพสะท้อนสังคมด้านประเพณี มีอยู่ด้านละ 2 เรื่อง

คำสำคัญ: ภาพสะท้อนสังคม, วรรณกรรมแปล , ฮาจิโกะ

Abstract

This study aims to analyze the societal reflection from translate literature, specifically Hachiko. The analysis is based on its contents and descriptive analysis approach. The results identify five aspects of societal reflection shown in the translated literature, Hachiko. The first one is belief- related societal reflections such as beliefs in ghost, beliefs in colors, beliefs in numbers and beliefs in flower. The second aspect is cultural societal reflections which include artistic culture, costume culture, beverage culture, music, and traditional folk songs. The third aspect examines a religious societal reflection as shown in Shinto religion and Japanese funeral rituals. The fourth aspect focuses on about customary societal reflection, revealing the New Year customs and Kodomo no Hi (Children's Day) customs. The last one investigates lifestyle societal reflection, where professional occupations, transportation, and food are explored. The most prominent aspect among the five is the culture aspect. The aspects with the fewest occurrences are religion and customary societal reflection, both equally represented.

Keyword: societal reflection, translated literature, Hachiko.

บทนำ

วรรณกรรมเป็นสิ่งผูกพันกับสังคมและเป็นสมบัติร่วมของคนในสังคมทุกยุคทุกสมัย การศึกษาวรรณกรรมจึงต้องควบคู่กับสังคม วรรณกรรม มีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตไม่ว่านักเขียนจะตั้งใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม นักวิจารณ์บางคนจึงกล่าวว่า วรรณกรรมเป็นคั่นฉ่องแห่งยุคสมัย เนื่องจากเป็นภาพถ่ายชีวิตยุคสมัย เป็นภาพถ่ายทอดวิถีชีวิตในแต่ละสังคม (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2547) และวรรณกรรมยังเป็นการแสดงความคิดปรัชญาความจริงในสังคมด้วยความสนใจและความรับผิดชอบ วรรณกรรมจึงมีอิทธิพลต่อสังคมรวมทั้งพลังในสังคมมนุษย์ ถึงแม้ว่านักเขียนจะเลือกเขียนเฉพาะประสบการณ์หรือบางส่วนของเหตุการณ์ในสังคมมาใช้เป็นข้อมูลและประเด็นในงานเขียน โดยการผ่านมุมมองของตนเองที่เห็นความสำคัญของวรรณกรรม วรรณกรรมยังมีภาพสะท้อนสังคมยุคสมัยนั้น ๆ ออกมาจากวรรณกรรมอีกด้วย (เจตนา นาควัชระ, 2521)

ฮาจิโกะ เป็นผลงานการประพันธ์ของหลุยส์ พรีตส์ ในภาษากาตาลัน ซึ่งแปลเป็นภาษาสเปนโดยออกก้า การ์เซีย และแปลเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง โดย รัศมี กฤษณมิษ นักแปลวรรณกรรมเยาวชนภาษาสเปนยุคบุกเบิก (คำนำสำนักพิมพ์, 2564) ซึ่งวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ เป็นวรรณกรรมที่เขียนมาจากเรื่องจริงของ ฮาจิ สุนัขผู้ซื่อสัตย์ สายพันธุ์อาคิตะ ที่เป็นสัตว์เลี้ยงของศาสตราจารย์เอซาบุโร อุเอโนะ แห่งมหาวิทยาลัยโตเกียว มิตรภาพระหว่างเขากับฮาจิโกะจึงก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นความผูกพัน โดยที่กิจวัตรประจำวันทุกเช้าเขาจะเดินไปส่งเจ้านายไปทำงาน และรอรับเจ้านายกลับมาตอนบ่ายแก่ ๆ ที่หน้าสถานีชิบูย่าเสมอ จนกระทั่งวันหนึ่งเจ้านายของเขาไม่กลับมา แต่ฮาจิโกะก็ยังคงทำหน้าที่เช่นนี้ตลอดระยะเวลา 9 ปี 9 เดือน 15 วัน เพื่รอการกลับมาของอุเอโนะ จนในปี ค.ศ.1932 เรื่องราวของฮาจิโกะก็ได้ตีพิมพ์ลงหนังสือพิมพ์และทำให้ฮาจิโกะเป็นที่รู้จักไปทั่วญี่ปุ่นในชื่อ “ฮาจิโกะผู้ซื่อสัตย์” (รู้จัก ฮาจิโกะ (Hachiko) : สุนัขผู้ซื่อสัตย์แห่งชิบูย่า ,2564) เรื่องราวของฮาจิโกะสร้างความประทับใจอย่างมากกับชาวญี่ปุ่น ครูและผู้ปกครอง

จำนวนมากได้เล่าเรื่องนี้ให้ลูกหลานฟัง เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับเด็กที่ควรจะมี
ปฏิบัติตาม ในด้านของความจงรักภักดีและรู้คุณ (ยุรชัย ขาดิสุทธิชัย, 2557)

เรื่องราวของฮาจิโกะก่อนหน้าที่จะถูกตีพิมพ์เป็นวรรณกรรมนั้น เคยถูก
สร้างเป็นภาพยนตร์มาแล้วถึงสองครั้ง ฮาจิโกะได้รับความนิยมอย่างมากในญี่ปุ่น
มีการสร้างรูปปั้นถึง 2 ที่ ซึ่งเป็นแลนด์มาร์กสำคัญประจำสถานีชิบูย่า และ
มหาวิทยาลัยโตเกียว (สุกฤตา โชติรัตน์, ม.ป.ป.) โดยทุกวันที่ 8 มีนาคม ของทุก
ปีจะเป็นวันรำลึกถึงฮาจิโกะ ฮาจิโกะจึงเป็นเป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์และ
ภักดีแบบที่ไม่มีเปลี่ยนแปลง (นิพัทธ์ ทองเล็ก, 2560)

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม
แปล พบงานของพรรณิ ภาระโกชน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวัฒนธรรม
ญี่ปุ่นจากนวนิยายเรื่อง “Memoirs of a Geisha” ของ Arthur Golden และ
ฉบับแปลภาษาไทยโดยวิหยาสะก้า” งานของศศิ เอาทอารยกุล (2557) ได้ศึกษา
เรื่อง “การศึกษาการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบท
บรรยายใต้ภาพ ของภาพยนตร์ไทย” หรือ งานของ มัสยามาศ ชัยชนะกิจพงษ์
และกนกพร นุ่มทอง (2566) ได้ศึกษา “ภาพสะท้อนสังคมจีนสมัยราชวงศ์ซ่ง
เหนือผ่านบันทึกตงจิงเมิ่งหวาลู่ ตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์” แต่ยังไม่ปรากฏ
การศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ ในประเด็นเรื่องภาพสะท้อนสังคม ด้วย
เหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในประเด็นดังกล่าว ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำ
ให้เห็นภาพสะท้อนทางสังคม แนวคิด วิถีชีวิต ทศนคติของนักเขียนที่มองผ่าน
สังคมและวัฒนธรรมไปยังวรรณกรรมว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งสิ่งนี้เป็นเสมือน
สะพานเชื่อมระหว่างวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้สนใจศึกษา
วรรณกรรมแปลร่วมสมัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ ของหลุยส์ พรัทส์ (2564) แปลโดย รัศมี กฤษณมิษ ของสำนักพิมพ์ Piccolo พิมพ์ครั้งที่ 1 โดยวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่องนี้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรม (Content Analysis) จากหนังสือวรรณกรรมแปลเรื่องฮาจิโกะ โดยนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและสังคมญี่ปุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การคัดเลือกถ้อยคำ ประโยค ที่มาจากบทสนทนา บทบรรยาย ในวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ ของหลุยส์ พรัทส์ (Lluis Prats Martinez) (2564) เนื้อหาที่สะท้อนสังคมด้านความเชื่อ วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี และวิถีชีวิต

2.2 การวิเคราะห์จะศึกษาข้อมูลจากตัวบทวรรณกรรม (Content Analysis) วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรม โดยประมวลเกณฑ์การวิเคราะห์จากเพ็ญศรี กาญจนโนมัย (2540) อรัญญา แสนสระ (2546) ตรีศิลป์ บุญขจร (2547) และ สุพิศ เอื้องแซะ (2560) เป็นหลักในการ

วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมด้านต่าง ๆ ในที่นี้สรุปภาพสะท้อนสังคมญี่ปุ่นทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ความเชื่อ
 - 1.1 ความเชื่อเรื่องผี
 - 1.2 ความเชื่อเรื่องสี
 - 1.3 ความเชื่อเรื่องตัวเลข
 - 1.4 ความเชื่อเรื่องดอกไม้
2. วัฒนธรรม
 - 2.1 วัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปะ
 - 2.2 วัฒนธรรมการแต่งกาย
 - 2.3 วัฒนธรรมการดื่ม
 - 2.4 วัฒนธรรมเกี่ยวกับเครื่องดนตรี
 - 2.5 วัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน
3. ศาสนา
 - 3.1 ศาสนาชินโต
 - 3.2 พิธีศพของชาวญี่ปุ่น
4. ประเพณี
 - 4.1 ประเพณีวันปีใหม่
 - 4.2 วันโคโคโมะ
5. วิถีชีวิต
 - 5.1 การประกอบอาชีพ
 - 5.2 การคมนาคม
 - 5.3 อาหารการกิน

3.นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

วรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ เป็นวรรณกรรมแปลที่เขียนมาจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น รวบรวม ค.ศ.1924 – 1935 ผลการศึกษา พบภาพสะท้อนสังคมทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อ ด้านวัฒนธรรม ด้านศาสนา ด้านประเพณี และด้านวิถีชีวิต โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อ พบ 4 เรื่อง ดังนี้

1.1 ความเชื่อเรื่องผี คือ ความเชื่อเรื่องสิ่งต่างๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตย่อมมีวิญญาณ สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นภูตผีปีศาจตามหลอกหลอน ดังตัวอย่าง

งานศพของศาสตราจารย์จัดขึ้นอย่างเรียบง่ายในแบบที่ศาสตราจารย์น่าจะชอบ ร่างของเขามาถึงบ้านตอนสองทุ่มครึ่ง ศพใส่ชุดขาว และตั้งอยู่ที่ห้องอาหาร ล้อมรอบด้วยดอกไม้ เทียนและรูปหนึ่งดอก ซึ่งส่งกลิ่นหอมอบอวลไปทั่ว

(หน้า 69)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นได้ว่าคนญี่ปุ่นมีความเชื่อเรื่องผีและมีความเป็นอยู่ที่สมถะ เรียบง่าย จะเห็นได้จากการจัดงานศพอย่างเรียบง่ายของท่านศาสตราจารย์เอซาบุโร อุเอโนะ ซึ่งสถานที่ประกอบพิธีงานศพนั้นจะตั้งอยู่ที่ห้องอาหาร ล้อมรอบด้วยดอกไม้ เทียนและรูปหนึ่งดอก ใกล้กับร่างของผู้เสียชีวิต ซึ่ง เอกณัฐ สวัสดิ์หิรัญ (2566) กล่าวว่า ในพิธีศพของชาวญี่ปุ่นจะนำมีดมาวางไว้บนหน้าอกของผู้เสียชีวิตเพื่อขับไล่วิญญาณร้าย หรือสิ่งไม่ดีไม่ให้มาอยู่กับร่าง

1.2 ความเชื่อเรื่องสี คือ ความเชื่อเกี่ยวกับสีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน มีเรื่องที่ดี และไม่ดี รวมทั้งข้อห้าม และการปฏิบัติ ดังตัวอย่าง

“งานศพของศาสตราจารย์จัดขึ้นอย่างเรียบง่ายในแบบที่ศาสตราจารย์น่าจะชอบ ร่างของเขามาถึงบ้านตอนสองทุ่มครึ่ง ศพใส่ชุดขาว...”

(หน้า 69)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ศพของศาสตราจารย์ เอซาบุโร อุเอโนะ นั้นสวมใส่ด้วยชุดสีขาวที่เรียกว่า “ชิโรโซเซคุ” (死装束) หรือ ผ้าห่อศพ คือ ชุดกิโมโนสีขาวที่จะสวมใส่ให้ผู้เสียชีวิตก่อนการบรรจุศพ ส่วนใหญ่ ชาวญี่ปุ่นมักเรียกชุดนี้ว่า “ชิโรโซเซคุ” (白装束) นอกจากนี้คนญี่ปุ่นยังมีความเชื่ออีกว่าการใส่ชุดสีขาวให้กับผู้เสียชีวิตนั้นเพื่อให้ผู้เสียชีวิตเดินทางไปยังแดนสุชาวดีได้อย่างสงบสุขและ คนญี่ปุ่นยังมีความเชื่อว่าสีขาวนั้น คือ สีที่แสดงถึงความตาย

1.3 ความเชื่อเรื่องตัวเลข คือ ความเชื่อเกี่ยวกับตัวเลขที่สืบทอดต่อกันยาวนาน และมีความเชื่อที่ว่าตัวเลขเหล่านี้มีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิต การทำงาน และความประสบความสำเร็จ ดังตัวอย่าง

“ฮาจิโกะหรือคะ” ยาเอโกะผู้เป็นภรรยาเบิกตากว้างด้วยความตกใจ และเอ่ยแย้งในทันใด “ทำไมต้องชื่อฮาจิโกะด้วย คุณไปเอาชื่อนี้มาจากไหน”

“แล้วมันแปลว่าอะไรคะ” ชิซูกะถามพ่อ

“พวกเธอไม่เห็นขามันหรือ” ศาสตราจารย์อุทาน “ขาของมันงอเหมือนเลขแปดเลยนะ”

(หน้า 21-22)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ศาสตราจารย์เอซาบุโร อุเอโนะ ได้ตั้งชื่อสุนัขของเขาว่า “ฮาจิโกะ” มีความหมายใกล้เคียงกับเลขแปดในภาษาญี่ปุ่น คือ 八 (hachi) อ่านว่า ฮาจิ และเป็นเลขที่มีความเชื่อว่าเป็นเลขมงคลของชาวญี่ปุ่นที่บ่งบอกถึงความสมบูรณ์และความเป็นนิรันดร์ ซึ่งคำว่า ฮาจิ ยังเป็นภาพแทนตัวละครหลักของเรื่องคือ ฮาจิโกะ ที่เป็นหมาผู้ซื่อสัตย์ รักและรอคอยการกลับมาของเจ้านายจนชีวิตจากไปอย่างนิรันดร์

1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้ที่แต่ละชนชาติให้ความหมายที่แตกต่างกัน เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นทั่วโลกขึ้นกับสถานที่ สถานการณ์ และเวลาด้วย ดังตัวอย่าง

ฤดูใบไม้ผลิกำลังมาถึงแล้ว ต้นซีดาร์ที่สูงราวเสากระโดงเรือซึ่งทอดสมออยู่ที่ท่าเรือโยโกฮาม่า ทอดเงาลงมายังต้นพลับ ส่วนดอกบัว

ทั้งหลายก็ขับขานบทเพลงอยู่ในทะเลสาบ และยิ้มแย้มเรีงรำให้กับดวงอาทิตย์

แต่ดอกที่เจิดจ้าที่สุดย่อมต้องเป็นเบญจมาศ ดอกไม้ประจำชาติของญี่ปุ่น

(หน้า 44)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า “ดอกเบญจมาศ หรือ “คิคุ” (Kiku, 菊)” ถูกยกให้เป็นดอกไม้ประจำชาติของประเทศญี่ปุ่น เนื่องมาจากความงดงามอันโดดเด่นชวนหลงใหลจนกลายเป็นที่รักของชาวญี่ปุ่นและเป็นสัญลักษณ์ของประเทศมาอย่างยาวนาน ดอกเบญจมาศ มีความหมาย คือความบริสุทธิ์ใจ และเป็นตัวแทนแห่งความรื่นเริง นอกจากนี้ยังสะท้อนความเชื่อที่ว่าผู้ที่ให้ดอกเบญจมาศกับผู้อื่นมักเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี ร่าเริงสดใสและบริสุทธิ์ใจกับผู้อื่น และยังเป็นดอกไม้มงคลซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ “ความอายุยืน”

2. ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรม พบ 5 เรื่อง ดังนี้

2.1 วัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปะ คือ ศิลปะที่มีความประณีตสวยงาม แสดงออกถึงความเป็นชาตินั้น ๆ และสร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีต จนได้ศิลปะประจำชาติที่มีลักษณะและรูปแบบเฉพาะ ดังตัวอย่าง

วันแรกที่เดินเล่นนั้น ฮาจิโกะตื่นเต้นกับการผจญภัยมากจนพอมมาถึงบ้านแล้วเข้าห้องโถง มันก็ไปดมแจกันที่จัดไว้สวยงามแบบโอเคบานะ ซึ่งจัดวางอยู่บนโต๊ะ

(หน้า 28)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดแจกันดอกไม้แบบโอเคบานะ เป็นศิลปะการจัดดอกไม้ของญี่ปุ่นที่มีต้นกำเนิดมาอย่างยาวนาน จุดเริ่มต้นมาจากการจัดดอกไม้ถวายพระ ที่เน้นความเรียบง่าย สงบนิ่งผ่อนคลาย ซึ่งปัจจุบันชาวญี่ปุ่นก็ยังนิยมมีการจัดดอกไม้แบบโอเคบานะ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัชชสี วานิชศิริรัตน์ (2566) ที่กล่าวว่า ศิลปะการจัดดอกไม้แบบโอเคบานะ เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น เป็นการประสานสมดุระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มุ่งเน้นความเรียบง่ายคล้ายกับวิถีชีวิต

ของคนญี่ปุ่นสมัยโบราณ สิ่งนี้เองสะท้อนให้เห็นถึงการยังคงไว้ซึ่งแก่นของอิเคบานะ ที่เป็นทั้งการบำบัดและการทำสมาธิเชื่อมโยงกับธรรมชาติ เพื่อหาความสงบทางจิตใจ

2.2 วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแต่งกาย คือ การแสดงออกด้านการแต่งกายที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ความเป็นชาตินั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

พิธีแต่งงานจัดขึ้นไม่กี่สัปดาห์หลังจากนั้นที่วัดเมจิ ท่ามกลางต้นซากุระและต้นเกาลัดในสวนสาธารณะโยโยจิ พวกผู้หญิงแต่งชุดกิโมโนสีดำอย่างสง่างามตามขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมานับพันปี และฝ่ายชายก็แต่งชุดเทาเข้มตามขนบธรรมเนียมเดียวกัน เจ้าสาวทาหน้าขาวและสวมหมวกส่วนเจ้าบ่าวใส่ชุดสีเทา

(หน้า 40)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าฝ่ายเจ้าสาว ผู้หญิงจะแต่งกายด้วยชุดกิโมโนสีดำอย่างสง่างามตามขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมานับพันปี ส่วนฝ่ายชายแต่งกายด้วยชุดกิโมโนสีเทาเข้มตามขนบธรรมเนียมเดียวกัน ซึ่งชุดกิโมโนนั้นถือเป็นชุดประจำชาติของประเทศญี่ปุ่น สามารถสวมใส่ได้ทั้งชายและหญิง ซึ่งสอดคล้องกับยูโกะ ซาคากุจิ (2565) ที่กล่าวว่า กิโมโนเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกในฐานะตัวแทนวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น จะสวมชุดกิโมโนสำหรับโอกาสพิเศษ เช่น ปีใหม่ พิธีบรรลุนิติภาวะ และงานแต่งงาน สิ่งนี้เองสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการแต่งกายของคนญี่ปุ่นที่ยังมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2.3 วัฒนธรรมเกี่ยวกับเครื่องดื่ม คือ วัฒนธรรมและพฤติกรรมทางสังคมเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่ม รวมทั้งทัศนคติของสังคมที่มีต่อเครื่องดื่มที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

หลังจากพระชินโตสวดแล้ว ทุกคนก็ดื่มสาเก ซึ่งคือเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่ทำจากข้าว แล้วพระก็อ่านหลักจรรยาบรรณสมัยเมจิจบแล้วครอบครัวยกย่องว่าสาวก็ไปฉลองกันที่ภัตตาคารมีระดับ...

(หน้า 40)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลังจากพระชินโตสวดเสร็จแล้วจะมีการตีมหาเจกกัน และครอบครัวของคู่บ่าวสาวมีการฉลองกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษฎี วรรณดุษฎี (2556) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมการตีมหาเจกถูกนำไปใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาชินโตมีการเขย่าสาเก แล้วแจกจ่ายให้ผู้เข้าร่วมในตอนสุดท้าย ในพิธีแต่งงานที่บ่าวสาวจะต้องร่วมจิบสาเกเพื่อเฉลิมฉลอง สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการดื่มของชาวญี่ปุ่นที่มีมาอย่างช้านาน และแทรกซึมอยู่ในชีวิตประจำวัน จนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมานาน

2.4 วัฒนธรรมเกี่ยวกับเครื่องดนตรี คือ วัฒนธรรมของมนุษย์ที่ใช้เครื่องดนตรีในการบรรเลง ขับร้อง ทั้งในพิธีกรรมและเพื่อความบันเทิง ดังตัวอย่าง

...เสียงเสนาะใสและกังวานของเกอิชานคนหนึ่งที่ดีดซามิเซ็ง เครื่องดีดสามสาย ขณะร้องเพลงโศกเศร้าเกี่ยวกับชายหนุ่มซึ่งจากไปรบและไม่เคยได้กลับมาพบคนรักของเขาอีกเลย

(หน้า 14-15)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกอิชานหนึ่งที่ติดซามิเซ็งเครื่องดีดสามสาย ขณะร้องเพลงโศกเศร้าเกี่ยวกับชายหนุ่มซึ่งจากไปรบและไม่เคยได้กลับมาพบคนรักของเขาอีกเลยนั้น เป็นเครื่องดนตรีโบราณของญี่ปุ่น ซึ่งต้องใช้แผ่นไม้สามเหลี่ยมยาว ๆ ที่เรียกว่า “บาชิ” ในการดีด ซามิเซ็งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่มีชื่อเสียงในเรื่องความไพเราะของเสียง ดังที่ นภสินธุ์แสงศร (2552) กล่าวว่า ซามิเซ็งคล้ายกับจะเข้ของไทย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแบบญี่ปุ่น และสามารถพบเห็นได้ในเทศกาลท้องถิ่นของญี่ปุ่น

2.5 วัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน คือ วัฒนธรรมของกลุ่มมนุษย์แต่ละชาติพันธุ์ที่ใช้เสียง ในการขับร้องมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นทั้งในรูปแบบของภาษา คำร้อง ท่วงทำนอง ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดธรรมดาเป็นบทกวีหรือคำคล้องจองง่าย ๆ แต่แฝงแง่คิดที่น่าสนใจมีลักษณะพิเศษไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น ดังตัวอย่าง

ฤดูใบไม้ผลิกำลังมาถึงแล้ว ดันซิดาร์ที่สูงราว
เสากระโดงเรือซึ่งทอดสมอยู่ที่ท่าเรือโยโกฮาม่าทอดเงาลง

มายังต้นพลับ ส่วนดอกบัวทั้งหลายก็ขับขานบทเพลงอยู่ใน
ทะเลสาบ และอึ้งอัมม์เร้งร่ำให้กับดวงอาทิตย์
แล้วทั้งคู่ก็เดินไปจนถึงสวนสาธารณะโยโยะอีกครั้ง
ระหว่างทางศาสตราจารย์เริ่มฮัมเพลงพื้นเมืองขึ้นมา
เจ้าดอกชาคุระ ดอกชาคุระ
อยู่บนทิวเขา อยู่ในหมู่บ้าน
อยู่ไกลจนสุดสายตา

(หน้า 50)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ศาสตราจารย์เอซาบุโร อุเอโนะ ได้มีการร้องเพลงที่พื้นเมืองที่แต่งขึ้นมาจากธรรมชาติรอบตัว คือ ดอกชาคุระ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ สอดคล้องกับ Carissa Loh (2565) ที่กล่าวว่า อิทธิพลของธรรมชาติมีต่อชีวิตประจำวันและวัฒนธรรมอย่างมหาศาลในญี่ปุ่น ที่ซึ่งผู้คนมีความเชื่อว่าจะต้องให้ความเคารพและยำเกรงต่อจิตวิญญาณแห่งธรรมชาติมาเป็นเวลายาวนาน การร้องเพลงของศาสตราจารย์จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเคารพและใกล้ชิดธรรมชาติ กับบรรยากาศในช่วงฤดูนั้นของญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ครั้นไปถึงสวนสาธารณะศาสตราจารย์ก็ตะลึงพรึงเพริด
เมื่อเห็นว่าฤดูกาลใหม่กรุยทางมาถึงแล้วหลังจาก
ผ่านฤดูหนาวอันแสนหนาวเหน็บ เขาร้องเพลงดังขึ้นอีก
ดูราวกับเมฆหรือหมอก
ออกดอกห่อหุ้มลำต้น
ไปเกิด ไปกันเกิด
เราไปดูกันเกิด (เราไปดูดอกไม้กันเกิด)

(หน้า 50 - 52)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าศาสตราจารย์เอซาบุโร อุเอโนะ ได้มีการร้องเพลงพื้นเมืองที่แต่งขึ้นมาจากธรรมชาติรอบตัวอีกครั้ง ซึ่งคำว่า เราไปดูดอกไม้กันเกิด แสดงให้เห็นว่าเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของความสดชื่น มีชีวิตชีวา เป็นฤดูของการเริ่มต้น เป็นช่วงเวลาในการรำลึกถึงคุณค่าของชีวิตอีกครั้ง การร้องเพลงของศาสตราจารย์จึงสะท้อนให้

เห็นถึงบรรยากาศในช่วงฤดูนั้นของญี่ปุ่น ธรรมชาติและวิถีชีวิตเหมือนเป็นเนื้อเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าชาวญี่ปุ่นมีความเคารพ ใกล้ชิดและ รักในธรรมชาติมาก

ในตอนท้ายศิลปินคนนี้ขับขานเพลงกล่อมเด็กยอด
นิยม ซึ่งศาสตราจารย์เอซาบุโรหยุดฟังอยู่ครู่หนึ่ง
นอนเสียเถิดลูกน้อย
โอ ลูกน้อยของฉัน นอนเสียเถิด
เจ้าช่างน่ารัก เจ้าช่างน่ารัก
เจ้าช่างสวยงาม!

(หน้า 14-15)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีศิลปินกำลังขับขานเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก เนื้อความกล่อมให้เด็กนอน โดยใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความรัก ความเอ็นดูเด็ก ซึ่งวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กถือเป็นสิ่งสากลแม้ว่าเนื้อเพลงกล่อมเด็กของแต่ละท้องถิ่นอาจแตกต่างกันไปทั้งการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาตามสภาพสังคม ค่านิยมความเชื่อ แต่เพลงกล่อมเด็กก็มีลักษณะและเนื้อหาทั่วไปที่คล้ายคลึงกัน

3. ภาพสะท้อนสังคมด้านศาสนา พบอยู่จำนวน 2 เรื่อง คือ

3.1 ศาสนาชินโต คือ ศาสนาที่เก่าแก่และดั้งเดิมที่สุดของคนญี่ปุ่น ไม่มีศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนา แต่เกิดมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือสืบต่อกันมา มีประเพณีการบูชาเทพเจ้า และบรรพบุรุษ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

หลังจากพระชินโตสวดแล้วทุกคนก็ดื่มสาเก ซึ่งคือ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำจากข้าว แล้วพระก็อ่านหลักจรรยา
บรรณสมัยเมจิ จบแล้วครอบครัวยกมือสวดร่วมกันที่
ภัตตาคารมีระดับ

(หน้า 40)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในพิธีงานแต่งงานของคนญี่ปุ่นมีการสวดให้พรคู่บ่าวสาวในพิธีแต่งงานคล้าย ๆ กับพิธีแต่งงานของคนไทย แต่ต่างกันที่ประเพณีของชาวญี่ปุ่นได้ใช้พระชินโตตามศาสนาชินโตมาสวดอวยพร โดยส่วนมากเมื่อกล่าวถึงศาสนาชินโต ต่างเป็นที่รู้จักทั่วไปว่าไม่มี

ศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนา สอดคล้องกับ สมภพ อมรดิษฐ์ (2560) ที่กล่าวว่า เพราะศาสนาชินโตเป็นศาสนาที่มีพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมมาจากชนบประเพณี ในการบูชาบรรพบุรุษ และบูชาเทพเจ้า หรือ คามิ (Kami)

3.2 พิธีศพของชาวญี่ปุ่น คือ งานที่มีพิธีรีตองต้องปฏิบัติ ตามมากมาย เพื่อแสดงความเคารพต่อดวงวิญญาณที่ได้ล่วงลับไปแล้วและกล่าวอำลาต่อผู้ที่จากไปเป็นครั้งสุดท้าย ดังตัวอย่าง

พอเช้าตรู่ก็มีการนำร่างของศาสตราจารย์เอซาบุโร บรรจุนิโงะศพ แล้วโรยดอกไม้รายล้อม รวมทั้งวางหนังสืออีกสองสามเล่มและไม่เท่าไว้ข้างกาย สำหรับการเดินทางอันยาวไกลที่คอยเขาอยู่ เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยและได้เวลากลุ่มคนที่มาร่วมงานก็เดินไปวัดเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา จากนั้นก็ไปยังสุสานผู้ชนเดินตามรถม้าไปจนถึงอาโอยามะ ท้องฟ้ามีดครึ้มอยู่ชั่วขณะแล้วฝนก็ตกในที่สุดพวกเขาไปถึงสุสานและทำพิธีฝังศพ เมื่อพิธีเรียบร้อยสิ้นสุดลง ยาเอโกะซึ่งมีลูกสาวกับหมอสึโมริ ลูกเขยคอยพุงทั้งสองข้าง ก็ไปวางช่อเบญจมาศลงบนหลุมศพ

(หน้า 70)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าในพิธีงานศพของศาสตราจารย์เอซาบุโร มีความคล้ายคลึงกับพิธีงานศพของสังคมไทย คือ มีความเรียบง่าย และเป็นกิจกรรมเฉพาะคนในครอบครัวและญาติสนิทเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการใช้วัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเช่นกัน แต่ต่างกันที่คนญี่ปุ่นจะไปสุสานเพื่อทำพิธีการฝังศพ แต่คนไทยจะใช้วิธีการเผาศพ

4. ภาพสะท้อนสังคมด้านประเพณี พบ 2 เรื่อง คือ

4.1 ประเพณีวันปีใหม่ คือ ช่วงเวลาของการเฉลิมฉลอง ที่ครอบครัวมารวมกันสำหรับจัดเลี้ยงและเตรียมสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองและต้อนรับการมาเยือนของเทพเจ้าแห่งปีใหม่ ดังตัวอย่าง

งานเฉลิมฉลองปีใหม่ปี นั้นค่อนข้างเศร้า เพราะชิซุโกะต้องอยู่ที่บ้านสามที่ บุงเคียว ครอบครัวอุเอโนะจึงต้องฉลองกันเพียงลำพังในบ้าน อย่างไรก็ตามศาสตราจารย์ได้เชิญเพื่อน

บ้านมิซู โนะมาร่วมด้วย แต่พอตี๋มสาเกไปได้สามแก้ว ผู้เฒ่าก็เริ่มร้องให้คิดถึงลูกชายที่จากไป ศาสตราจารย์จึงต้องเดินไปเป็นเพื่อนตอนเขากลับบ้าน

(หน้า 60)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้ว่าประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเฉลิมฉลองปีใหม่ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ครอบครัวได้อยู่ครบหน้า แม้ครอบครัวอุเอโนะจะต้องฉลองกันเพียงลำพังในบ้าน แต่ได้เชิญเพื่อนบ้านมิซูโนะมาร่วมฉลองปีใหม่ด้วยการตี๋มสาเก ซึ่งการเฉลิมฉลองในช่วงปีใหม่ของคนญี่ปุ่นนั้นถือเป็นธรรมเนียมการเฉลิมฉลองการอายุยืนยาวขึ้นอีกปี สอดคล้องกับ อาทินันท์ กาญจนดุล (2564) ที่กล่าวว่า เทศกาลปีใหม่ถือเป็นเทศกาลเฉลิมฉลองแรกของปี คนญี่ปุ่นมีธรรมเนียมการกินอาหารหลายอย่างและมีธรรมเนียมการดื่มเหล้า

4.2 วันโคโดโมะ คือ วันเด็กของญี่ปุ่นจะจัดขึ้นในวันที่ 5 พฤษภาคมของทุกปีและถือว่าเป็นวันหยุดประจำชาติของญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 1948 เป็นต้นมา ดังตัวอย่าง

แล้วเวลาก็ผ่านไปจนถึงวันหนึ่งในเดือนเมษายนปี 1933 ก่อนจะเริ่มฉลองงานรื่นเริงวันโคโดโมะที่ท้องฟ้ามียปลาเล็กปลาน้อยสีสดใสปกคลุมอยู่บนบ้นนั้นก็มีการณรงค์ที่จะทำอนุสาวรีย์ให้ฮาจิโกะ โดยผู้โดยสารที่ขึ้นลงรถไฟที่สถานีนี้จะร่วมกันบริจาคค่าใช้จ่าย และให้ศิลปินที่ชื่อเทรุ อันโด เป็นผู้รับหน้าที่ปั้น

(หน้า 101)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าในเดือนเมษายนปี 1933 ก่อนจะเริ่มฉลองงานรื่นเริงวันโคโดโมะ ที่ท้องฟ้ามียปลาเล็กปลาน้อยสีสดใสปกคลุมอยู่บนบ้นนั้น มีการณรงค์ที่จะทำอนุสาวรีย์ให้ฮาจิโกะอีกด้วย โดยงานฉลองรื่นเริงวันโคโดโมะหรือพิธีฉลองรับขวัญเด็กผู้ชาย เริ่มตั้งแต่สมัยนาราช่วง ค.ศ.710 - 784 สอดคล้องกับสาโรจน์ มีวงศ์สม (2557) กล่าวว่า วันโคโดโมะหรือพิธีฉลองรับขวัญเด็กผู้ชายทำให้เด็กชายนั้นมีสุขภาพแข็งแรง แข็งแกร่ง และ

เจริญเติบโตทั้งสุขภาพ หน้าที่การงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป ตั้งแต่นั้นจึงถือเป็นงานประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาทุกปี

5. ภาพสะท้อนสังคมด้านวิถีชีวิต พบ 3 เรื่อง คือ

5.1 การประกอบอาชีพ คือ การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ แตกต่างกันไป ดังตัวอย่าง

ชาซากิ เกอิชาที่มีชื่อเสียงที่สุดในย่านนั้น ลงจากรถไฟในเย็นวันหนึ่ง พร้อมด้วยหญิงสาวอีกคนที่มาฝึกหัด ทั้งสองแต่งตัวประดับประดาเหมือนเวลาที่เกอิชาต้องทำให้ลูกค้าที่มีฐานะเพลิดเพลินเจริญใจ

(หน้า 73)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงอาชีพที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมและการบริการที่สตรียึดเป็นอาชีพในสมัยโบราณ ของผู้หญิงญี่ปุ่นสมัยก่อน ผู้ที่เป็นเกอิชาจะขายศิลปะและให้ความบันเทิงใจแก่แขกผู้มาเยือนโดยไม่ขายเรือนร่าง สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบอาชีพเกอิชาที่มีอยู่แพร่หลายอย่างมากในญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องกับวีรวัฒน์ อัจจุตมานัส (2566) ที่กล่าวว่าในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 หรือประมาณ ค.ศ.1920 มีจำนวนเกอิชาถึง 80,000 คน

5.2 การคมนาคม คือ การเดินทาง ติดต่อกับคนส่ง ทั้งคนและสิ่งของต่าง ๆ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ดังตัวอย่าง

...และเดินต่อไปจนถึงสถานีชิบูย่าที่แออัด รถรางวิ่งเฉียดเขาไป แต่ศาสตราจารย์เอซาบุโรก็ไม่สะดุ้ง เพราะเขารู้ว่ามันไม่อาจนอกเส้นทางได้ มันก็เหมือนกับรถไฟนั่นแหละที่ทั้งตรงเวลาและไวใจได้ แล้วก็เหมือนกับตัวเขาเองด้วย ที่ไม่เคยขาดสอนแม้แต่ครั้งเดียว และรักษาคำมั่นสัญญาเสมอ ไม่ว่าจะ เป็นสัญญาที่จริงจังหรือไม่ก็ตาม ..

(หน้า 7)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าคนญี่ปุ่นใช้การเดินทางโดยรถไฟเป็นหลัก ซึ่งศาสตราจารย์เอซาบุโรก็เดินทางด้วยรถไฟในทุกวัน สิ่งนี้เองสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมรถไฟ ที่ทำให้วิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นที่เป็นคนตรงต่อเวลา และไวใจได้อีกด้วย ดังที่ อนุธรรมพร ลายวิเศษกุล (2566) กล่าวว่า รถไฟกลายเป็นขนส่งสาธารณะที่คนญี่ปุ่นใช้กันมากที่สุด มากไปกว่านั้น ขบวนรถที่ทั้งรวดเร็วและทันสมัยนี้ยังเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความก้าวหน้าของประเทศด้วย

5.3 อาหารการกิน คือ การกินอาหารเป็นความปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ อาหารยังถือเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มที่มีการสั่งสมและสืบทอดต่อกันจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง และเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของชนชาติด้วยดังตัวอย่าง

พอมมาถึงจัตุรัส เขาก็ทักทายคุณชูโตะ แม่ค้าขายขนมหวาน แล้วมองขนมวากาชิ และขนมอันมิตสึเคลือบน้ำตาล...

(หน้า 7)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงขนมของญี่ปุ่นอยู่ 2 อย่าง คือ ขนมวากาชิ และขนมอันมิตสึเคลือบน้ำตาล ซึ่งขนมวากาชิเป็นขนมโบราณที่มีหน้าตาสวยงามหลากหลาย มักกินเป็นของว่าง หรือในโอกาสเมื่อพิธีการต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน หรือพิธีชงชา สอดคล้องกับเอื้อพันธ์ุ (2566) ที่กล่าวว่า วากาชิ อยู่ในทุกช่วงของชีวิต เป็นขนมที่สะท้อนวัฒนธรรมญี่ปุ่น มีความหวานแต่ไม่หวานมาก เมื่อเทียบกับขนมฝรั่งที่อุดมมันเนย ส่วนขนมอันมิตสึเคลือบน้ำตาล เป็นขนมหวานชนิดหนึ่งของญี่ปุ่น ประกอบด้วยวุ้นโปร่งใส ถั่วแดง โมจิ ผลไม้สด ราดด้วยคุโรมิตสึ หรือน้ำผึ้งดำ นิยมกินกันในวงหน้าร้อน แสดงให้เห็นว่า คนญี่ปุ่นมีการทานอาหารและขนมที่เปลี่ยนไปตามฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับ Fukushima (2563) กล่าวว่า วะงะชิ(ขนมหวานญี่ปุ่น)มีเอกลักษณ์ที่หน้าตางดงามน่ามองชวนให้สัมผัสถึงฤดูกาลและรสชาติหวานกลมกล่อม

การอภิปรายผล

จากการศึกษาภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง ฮาจิโกะ พบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นเหมือนภาพแทนของสังคมญี่ปุ่นในช่วงสมัย ค.ศ.1924 มีการบันทึกเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม แม้อาจจะไม่ใช่ภาพแทนของสังคมทั้งหมด แต่ก็ทำให้ผู้อ่านได้เห็นมุมมองรวมทั้งทัศนคติที่ปรากฏไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อ วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี และวิถีชีวิตไว้อย่างครบถ้วน เช่น วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิต การดื่มชา การแต่งกาย รวมทั้งการประกอบอาชีพเกอิชา ซึ่งเป็นศิลปะการถ่ายทอดของสตรีชั้นสูง เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เขียนยังทำหน้าที่ในการถ่ายทอดนิสัยใจคอ ความอ่อนโยน ความเรียบง่าย ความใกล้ชิดธรรมชาติ การยกย่องเรื่องความซื่อสัตย์ ความรักชาติของโดยแสดงให้เห็นเป็นอัตลักษณ์ ที่ขึ้นชื่อว่ามีความเปี่ยมบุญสูง ของคนญี่ปุ่นให้ผู้อ่านได้ซึมซับและเข้าใจวัฒนธรรมผ่านวรรณกรรมได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับวนิดา บำรุงไทย (2544, หน้า 162-163) ที่กล่าวว่า นวนิยายเป็นแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมอันสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการสะท้อนวัฒนธรรมแห่งชีวิต ไม่ว่าผู้เขียนจะตั้งใจหรือไม่ก็ตามย่อมมีการเก็บบันทึกเหตุการณ์การเคลื่อนไหว และสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบันสมัยเป็นภูมิหลังหรือบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งข้อมูลข้อเท็จจริงเหล่านี้จะกลายเป็นเหตุการณ์เรื่องราวในประวัติศาสตร์อันมีคุณค่ายิ่ง เมื่อนวนิยายเรื่องนั้นๆ ล่วงลู่ผ่านกาลเวลาไป วรรณกรรมเรื่องนี้จึงทำหน้าที่สะท้อนความเป็นญี่ปุ่น ออกมาจากตัวบทและสังคม สอดคล้องกับ วณัฐย์ พุฒนาถ (2566) ที่กล่าวว่า เรื่องราวของฮาจิโกะกลายเป็นตำนานของเมือง เป็นแรงบันดาลใจในระดับชาติและระดับโลก กลายเป็นหมุดหมายทางกายภาพของเมือง

วรรณกรรมแปลเรื่องฮาจิโกะจึงเป็น “นวนิยายเชิงสารคดี” ที่ผู้เขียนใช้ข้อมูลรายละเอียด ข้อเท็จจริงทั้งหมด ไม่ใช่การสมมติหรือจินตนาการขึ้นมาเอง ผู้เขียนใช้การเชื่อมโยงบริบท (Context) ต่าง ๆ ในสังคมออกมาเป็นตัวบท (Text) โดยผู้เขียนนำเอาสถานการณ์ เหตุการณ์จริง ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จริงมาสอดแทรกไว้ในวรรณกรรมเรื่องนี้อย่างแยบยล ผู้เขียนใช้กลวิธีทางภาษา

ผสมผสานเรื่องเล่าให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านตัวละครหลัก และฉากที่ทำให้เห็นภาพของสังคมญี่ปุ่นจากการอ่านได้อย่างน่าสนใจ เช่น สงครามชิงเต่า การยกเพลงคาจึฉะโนะ อุตะ ของสุมาโกะ มัตสึอิ การใช้สถานีรถไฟชิบูย่าเป็นฉากหลัก การกล่าวถึงคำสั่งของรัฐมนตรีชิมเบ โกะโต ผู้ว่าราชการกรุงโตเกียวคนที่ 7 และรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ซึ่งสิ่งนี้เองสะท้อนให้เห็นภูมิรู้ของผู้เขียน สอดคล้องกับตรีศิลป์ บุญขจร (2547, : 5-7) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพสังคม ผู้เขียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งที่อยู่ในสังคม ผู้เขียนย่อมนำประสบการณ์ของตนเองและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม สะท้อนผ่านตัวละครรวมทั้งเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องวรรณกรรม การศึกษาหรืออ่านวรรณกรรมแต่ละเรื่อง จึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของยุคสมัยที่ผู้เขียนมีชีวิตอยู่ และสอดคล้องกับเอมอร์ นิรัญราช (2539 : 12) ที่กล่าวว่าวรรณกรรมย่อมสะท้อนสภาพสังคมและนวนิยายเป็นงานประพันธ์ที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับชีวิตจริงของคนมากที่สุด วรรณกรรมแปลเรื่องนี้จึงมีคุณค่าต่อสังคม ได้ทำหน้าที่สะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นให้ผู้อ่านได้รับรู้ เข้าใจ สังคมต่างวัฒนธรรมได้อย่างแยบยล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.ด้านการเผยแพร่งานวิจัย ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มเยาวชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทย เพื่อให้เข้าใจภาพสะท้อนสังคมในด้านต่าง ๆ ผ่านวรรณกรรมแปล มากขึ้น
- 2.วรรณกรรมแปลเรื่องฮาจิโกะ เป็นตัวบทที่มีประเด็นน่าสนใจ สามารถนำไปใช้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี วรรณกรรม หรืออิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศที่มีผลต่อวรรณคดีไทยได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนสังคมของวรรณกรรมแปลเรื่องอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเข้าใจเชิงวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.ควรเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีใหม่มาตีความตัวบท จะมองเห็นความสัมพันธ์ของวรรณกรรม และภาพสะท้อนสังคม ในมุมมองที่แตกต่างกันชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เจตนา นาควัชระ. (2521). **ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี**. กรุงเทพฯ: ดวงกลม. ขนาด ศีตสาร. (2561). **คติชนวิทยาญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

ซัชชลี วานิชศิริรัตน์. (2566). **ความหลากหลายของศิลปะการจัดดอกไม้เคะบะนะในประเทศไทย**.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ทฤษฎีศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดุขฎี วรรณมธุฎ. (2556). **วัฒนธรรมกับการดื่ม**.วารสารราชพฤกษ์. 10(3),13-20.

ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547). **นวนิยายกับสังคมไทย(2475-2500)**.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภสินธุ์ แสงศร. (2552). **วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น**(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิพัทธ์ ทองเล็ก. (2560). **ภาพเก่าเล่าตำนาน 8 มีนาคม วันสุนัขฮาชิโกะผู้ซื่อสัตย์**.เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2566, จาก

https://www.matichon.co.th/columnists/news_489176.

พรรณี ภาระโกชน. (2554). **การศึกษาวัฒนธรรมญี่ปุ่นจากนวนิยายเรื่อง “Memoirs of a Geisha” ของ Arthur Golden และฉบับแปลภาษาไทยโดยวิหยาสะก่า**.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เพ็ญศรี กาญจน์มัย. (2540). **สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มัธยมมาศ ชัยชนะกิจพงษ์ และ กนกพร นุ่มทอง.(2566). ภาพสะท้อนสังคมจีนสมัยราชวงศ์ช่งเหนือผ่านบันทึกตงจิงเมิ่งหวาลู่ ตามแนววาทกรรมวิเคราะห์. **วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน**.10.(1).,59-74.
- ยุรชฎ ชาติสุทธิชัย. (2557). **ความรัก ความซื่อสัตย์ กตัญญูของฮาจิโกะ**. เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2566, จาก <https://mgronline.com/columnist/detail/9570000018844>.
- ยูโกะ ซาคากุจิ . (2565). **มาเรียนรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น "กิโมโน" กันเถอะ!**.เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2566,จาก <https://www.studyjapan.jp/th/topics/culture/kimono.html>.
- รู้จัก ฮาจิโกะ (Hachiko) : สุนัขผู้ซื่อสัตย์แห่งชิบูย่า .(2564). เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2566,จาก <https://chillchilljapan.com/dictionary/hachiko/>.
- วณัฐ พุดนาค. (2566). **100 ปี นื่องหมาฮาจิโกะ ความรักไร้เงื่อนไขที่กลายเป็นหมุดหมายของเมือง**. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566,จาก <https://citycracker.co/intangible-city/100-years-of-hachiko/> .
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). **ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย**.กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
- วีรวัฒน์ อัจจุตมานัส. (2566). **The Makanai: Cooking for the Maiko House** ขวนมองไมโกะและเกอิชาในฐานะมนุษย์มากกว่ามรดกทางวัฒนธรรม .เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2566,จาก <https://thestandard.co/the-makanai-cooking-for-the-maiko-house-2/>.
- ศศิ เอาทารยกุล. (2557). **การศึกษาการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพ ของภาพยนตร์ไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมภพ อมรดิษฐ์. (2560). ศาสนาชินโต (Shintoism). เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/613909>.
- สารโจน มีวงษ์สม. (2557). เมนูพิเศษ...ฉลองเทศกาลวันเด็กผู้ชายญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.posttoday.com/lifestyle/287484>.
- สุกฤตา โชติรัตน์. (ม.ป.ป.). ฮาจิโกะ สุนัขยอคกตัญญู กับการรอคอยสัญญา นับสิบปี. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.sarakadeelite.com/lite/hachiko-book/>.
- สุพิศ เอื้องแซะ. (2560). ภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นใน นิตยสาร “คู่สร้างคู่สม”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- หลุยส์ พรทัต. (2564). ฮาจิโกะ. กรุงเทพฯ : พิคโคโล อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- อนรรฆพร ลายวิเศษกุล. (2566). ญี่ปุ่น' กับการสร้างชาติด้วยวัฒนธรรมการ เดินทาง 'ระบบรถไฟ'. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://urbancreature.co/japans-railway-system/>.
- อรัญญา แสนสระ. (2546). วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านตำบลโนนกกอก อำเภอ เกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาทิตนันท์ กาญจนดุล. (2564). ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับอาหารในเทศกาลปี ใหม่ ในวรรณกรรมประเภทบันเทิงและความเรียงสมัยเฮอัน. วารสาร ญี่ปุ่นศึกษา. (38)2., 1-15.
- เอกณัฐ สวัสดิ์ทิพย์. (2566). สี่คนหาม สามคนแห่ : พิธีศพในประเทศ ญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/Pmg5>.
- เอมอร นิธิธรรมา. (2539). ทศนทางสังคมในนวนิยายไทยสมัยรัชกาลที่ 7 . กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

- เอื้อพันธ์. (2566). รู้จัก 'วากาจิ' 和菓子 'ขนมหวานแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่น'. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/food/1099345>.
- Carissa Loh. (2565). การชื่นชมกับธรรมชาติที่กลมกลืนกันในแต่ละฤดูกาล. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://japanrailtimes.japanrailcafe.com.sg/web/article/th/th-respect-for-nature>.
- Fukushimaya. (2563). ความงามของญี่ปุ่นผ่านวะระงะชิ (ขนมหวานญี่ปุ่น). เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://livejapan.com/th/article-a0000043/>.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการ
ประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน**

Factors Affecting Teacher Student
Competencies According to the ASEAN
UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE
(AUN QA) Guidelines

น้ำฝน กันมา¹

Namfon Gunma

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน 2) ศึกษาระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารแห่งละ 1 คน ตัวแทนอาจารย์แห่งละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 121 คน ของคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์/วิทยาลัยการศึกษา ที่ใช้เกณฑ์ตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน จำนวน 11 แห่งภาคเหนือ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 3 ตอน มีค่า

¹ อาจารย์, สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน มีค่าเท่ากับ 0.86 และด้านสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน มีค่าเท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.61$) 2) ระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.59$) และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาพรวม (X_1) และด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (X_2) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.733 สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.537 หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 53.70 และมีสัมประสิทธิ์การถดถอย ($Adj. R^2$) เท่ากับ 0.525 หรือร้อยละ 52.50 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.103 + .422 (X_1) + .321 (X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .439 (X_1) + .325 (X_2)$$

คำสำคัญ: ปัจจัย, สมรรถนะนิสิตครู, แนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

Abstract

Objectives of the study were 1) to study the factor levels affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA), 2) to study the level of teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA), and 3) to study factors affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA).

The target group in the study was 121 informants consisting of an administrator and 10 lecturers from each faculty of education of 11 Faculty of Education in the North by purposive selection.

The research instruments employed were a 3-part questionnaire with IOC value between 0.67-1.00. Reliability in factors affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) is 0.86 and teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) is 0.86. Data were analyzed using computer software package. The statistics used in the study included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression statistics.

Findings were as follows: 1) the factor levels affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) is high ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.61). 2) The level of teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) is high ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.59), and 3) factors affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) consisted of two factors, overall factor (X_t)

and expected learning outcome process (X_a) is predictive variable affecting teacher student's competencies based on ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) statistically significant at the .01 level with a multiple correlation coefficient (R) of 0.733, equaling 0.733 predictive correlation (R^2), equaling 0.537 or 53.70% with predictive power and regression coefficient (Adj. R^2), equaling 0.525 or 52.50%, which can be written as a predictive equation as follows:

Predictive equation in raw score

$$\hat{Y} = 1.103 + .422 (X_t) + .321 (X_a)$$

Predictive equation as standard score

$$\hat{Z} = .439 (X_t) + .325 (X_a)$$

Keywords: Factor, Teacher student's competencies, Asean University Network Quality Assurance Guideline

บทนำ

สืบเนื่องจากสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป โลกในอนาคตจะถูกกำหนดโดยเทคโนโลยี (Technologicalization) ระบบเทคโนโลยีทำให้บุคคลรุ่นใหม่มีลักษณะชีวิตเฉพาะตน เป็นตัวของตัวเอง (Individualization) อยู่ด้วยตนเอง คิดและเชื่อด้วยตนเอง ไม่ยอมและไม่ฟังใคร ต่างคนต่างอยู่มากขึ้น (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2559) เกิดการแข่งขันสูง ส่งผลให้คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาที่ดีต้องสอนให้เด็กมีความรู้ควบคู่คุณธรรม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ (Civic Responsibility) มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมอย่างไทย มีสำนึกรับผิดชอบและเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของยีน ฆวรวรรณ (2557, หน้า 6-8) และวิจารณ์ พานิช (2560, หน้า 2-3) กล่าวถึง วิถียกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างง่ายสู่คุณภาพการศึกษา Thailand 4.0 คือ ควรตั้งความหวังและส่งเสริมให้สูง (High Expectation High Support) ลงทุนที่

ห้องเรียนแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ใหม่ ดังนี้ 1. เรียนโดยลงมือทำเพื่อให้เกิดทักษะ (Learning By Doing) ส่งเสริมทักษะ 4 ประการ (3ร 1ว) : แรงบันดาลใจ/ไฟ (Inspiration Skill) เรียนรู้ (Learning Skills) ร่วมมือ (Collaboration Skill) วินัย (ในตน) (Self-Discipline Skills) และ 2. เรียนโดยการลงมือทำเป็นทีม แล้วร่วมกันไตร่ตรองว่าได้เรียนรู้อะไรต้องการเรียนอะไรต่อ/เพิ่ม และในส่วนของครูจะต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุคอนาคต มีจิตวิญญาณ มีคุณธรรม มีทักษะ กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ ออกแบบกิจกรรม ประเมินเพื่อพัฒนา ตรวจสอบ ครูต้องเข้าใจและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเอง มีการประเมินขณะสอน ประเมินย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ และประเมินผลลัพธ์วิธีการสอนต้องเป็นแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning), การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL), การเรียนรู้แบบลงมือทำ (ปฏิบัติ) (Active Learning) (AL) เรียนโดยลงมือทำตามด้วยการไตร่ตรองสะท้อนคิด ผู้เรียนเกิดการพัฒนา (Meta Cognition Skills) ประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง ครูเปลี่ยนบทบาทเป็น ผู้สร้างแรงจูงใจ (Inspirator), ผู้ออกแบบ (Designer), ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator), ผู้ฝึก (Coach), ผู้ให้บริการ (Scaffolding Provider), ผู้สะท้อนกลับ (AAR/Reflection Facilitator), ผู้ประเมินเบื้องต้น (Formative Assessor), ผู้ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ (Constructive Feedback Provide), ผู้ประเมินสรุป (Summative Evaluator) ครูเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC) เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูผ่านการปฏิบัติ

ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ยุคใหม่จะต้องมีการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยหลายแห่งจึงได้นำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพทั้งในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้มุ่งไปในระดับสากล หนึ่งในเกณฑ์คุณภาพระดับสากลหนึ่งเกณฑ์ที่สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยนำมาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ แนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance (AUN-QA)) ซึ่งเป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตร เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับ

สากล โดยวัตถุประสงค์หลักของ AUN-QA เป็นไปเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน มุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านคุณภาพการศึกษาในเขตภูมิภาคอื่น เป็นกรอบมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษา มีความสอดคล้องกัน และยกระดับความเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน แนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) นั้นเป็นแนวทางที่สามารถนำหลักสูตรสู่ความเป็นสากลหรือ Internalization ได้ หลักการและเหตุผลของแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) นั้น มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับ 8 ประการ ได้แก่ 1) คุณภาพของบัณฑิต 2) ความคาดหวังของตลาดแรงงาน 3) การสร้างความเป็นสากลให้กับสายอาชีพ และการมุ่งสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) 4) การปกป้องลูกค้าหรือผู้ใช้บัณฑิต 5) การขยายขอบเขตการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำสู่การอุดมศึกษาในระดับมวลชน 6) การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม 7) การให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และ 8) การสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนและความร่วมมือระหว่างประเทศ

จากที่กล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า มีปัจจัยหลากหลายทั้งด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ผู้เรียน สภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นหนึ่งคณะที่นำระบบการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) มาใช้ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตรกำหนด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) เพื่อจะได้มีข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตครูให้มีสมรรถนะตามที่คาดหวัง และเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตต่อไป อีกทั้งองค์ความรู้ที่

ได้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่อาจารย์ในรายวิชาต่างๆ ของวิทยาลัยการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน
3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลที่เป็นตัวแทนของคณะศึกษาศาสตร์ / ครุศาสตร์ / วิทยาลัยการศึกษา ที่ใช้เกณฑ์แนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) จำนวน 11 แห่งภาคเหนือ ได้แก่ ผู้บริหารแห่งละ 1 คน อาจารย์แห่งละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 121 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการอบรมเกณฑ์การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก และมีประสบการณ์การประเมินระดับหลักสูตรอย่างน้อย 1 หลักสูตร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และสถาบัน ตอนที่ 2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และตอนที่ 3 ระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) มี

ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

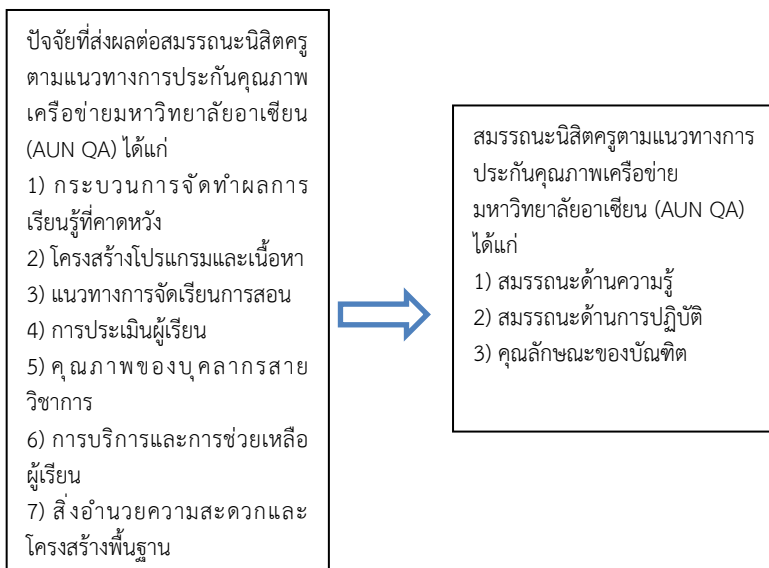
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จำนวน 121 ฉบับ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 1.สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และ 2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA)

	ปัจจัย	n=121		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	กระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.38	0.59	มาก
2	โครงสร้างโปรแกรมและเนื้อหา	4.29	0.68	มาก
3	แนวทางการจัดเรียนการสอน	4.32	0.71	มาก
4	การประเมินผู้เรียน	4.25	0.65	มาก
5	คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ	4.29	0.69	มาก
6	การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน	4.17	0.66	มาก
7	สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน	4.21	0.64	มาก
	โดยรวม	4.27	0.61	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.59) รองลงมา คือ ด้านแนวทางการจัดเรียนการสอน Teaching and Learning Approach) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน (Student Support Services) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.66)

ตาราง 2 ระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA)

	สมรรถนะ	n=121		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
	สมรรถนะด้านความรู้	4.07	0.77	มาก
	สมรรถนะด้านการปฏิบัติ	4.33	0.60	มาก
	คุณลักษณะของบัณฑิต	4.36	0.60	มาก
	โดยรวม	4.31	0.59	มาก

จากตาราง 2 พบว่า สมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.77) รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.60)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ การวิเคราะห์ความ

ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แสดงผลดังตาราง 3 และ 4 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA)

Model	R	R ²	Adj.R ²	Std. E	F	Sig.
(X _t)	.712 ^a	.506	.500	.41442	75.911**	.000
(X _t) (X _a)	.733 ^a	.537	.525	.40397	42.385**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า เมื่อนำตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาพรวม (X_t) และด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) (X_a) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = .733 สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R²) = .537 หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 53.70 และมีสัมประสิทธิ์การถดถอย Adj. R² = .525 หรือร้อยละ 52.50

ตาราง 4 สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA)

ตัวพยากรณ์สมรรถนะนิสิตครูตามแนวทาง AUN QA	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน		Sig.
	b	St. Error	β	t	
ค่าคงที่ (a)	1.103	.355		3.111**	.003
1. ปัจจัยภาพรวม (X _t)	.422	.141	.439	2.985**	.004
2. ด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (X _a)	.321	.145	.325	2.209**	.030

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า เมื่อนำปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.103 + .422 (X_t) + .321 (X_a)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .439 (X_t) + .325 (X_a)$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) พบว่า

1. ถ้าปัจจัยภาพรวม (X_t) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐานจะทำให้สมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ .439 หน่วยมาตรฐานเมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่

2. ถ้าปัจจัยด้านความรับผิดชอบในงาน (X_a) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐานจะทำให้สมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ .325 หน่วยมาตรฐานเมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่

ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาพรวม (X_t) และด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) (X_a) เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สามารถพยากรณ์สมรรถนะนิสิตครูตามแนวทาง ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) ได้ร้อยละ 53.70

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากปัจจัยตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านโครงสร้างโปรแกรมและเนื้อหา ด้านแนวทางการจัดเรียนการสอน ด้านการประเมินผู้เรียน ด้านคุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ ด้านการบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลหลักในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนนั้นดำเนินตามหลักการศึกษามุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education : OBE) ทั้งนี้จากการศึกษาจาก<http://qa.vru.ac.th/km/best/st1.pdf> เกี่ยวกับOutcome Based Education (OBE) กับการออกแบบหลักสูตร ได้พูดถึงแนวทางดังกล่าวซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นการออกแบบกระบวนการเพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสำคัญของ OBE คือ ต้องมีเป้าหมายที่กำหนดเป็นรูปธรรมด้วยผลการเรียนรู้ และผู้เรียนทุกคนต้องประสบความสำเร็จ การออกแบบหลักสูตรด้วยแนวคิด OBE ประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ ดังนี้ 1. กระบวนการ Validation เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งผลเรียนรู้ในระดับหลักสูตร ประกอบด้วยข้อมูล ปัจจัยนำเข้า และข้อมูลย้อนกลับจากผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องต่างๆ 2. กระบวนการออกแบบหลักสูตรอยู่ในพื้นฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (ไม่ใช่เนื้อหาที่สอน) เริ่มตั้งแต่ระดับหลักสูตรจนถึงระดับรายวิชา หรือโมดูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 2.1 วางแผนหลักสูตรโดยพิจารณาสาระสำคัญ 21st Century Skills , Stakeholders analysis ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ศิษย์เก่า ภาคอุตสาหกรรม ภาควิชาการ ผู้ปกครอง ศิษย์ปัจจุบัน อาจารย์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 2.2 กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตร โดยเริ่มต้นออกแบบหลักสูตรมุ่งเป้าที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.3 กำหนดปรัชญา และความสำคัญของหลักสูตร 2.4 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2.5 กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program – Level Learning Outcome : PLOS) และผลลัพธ์

การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course – Level Learning Outcome : CLOs) 3. กระบวนการออกแบบแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น Constructive Alignment ระหว่างผลลัพธ์ตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซีย (AUN QA) เรียนรู้การวัดผลและศาสตร์การสอนกับกิจกรรมการเรียนรู้ 4. กระบวนการวัดผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการดำเนินงาน การทวนสอบ เป็นการเปรียบเทียบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับวิชา หลักสูตร และระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกระบวนการป้อนกลับที่สำคัญแสดงถึงการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นหลักประกันคุณภาพที่ฝังอยู่ในระบบ ส่งผลให้ระบบทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สอดคล้องกับที่ ธิติมา ญาณวงษา และคณะ (2564) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา ซึ่งได้แสดงแนวคิดไว้ว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based education) มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นการบริหารหลักสูตรและการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลลัพธ์และการประเมินผลในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา นำผลลัพธ์การเรียนรู้มาออกแบบรายวิชา วางแผนการสอน วิธีการสอน และการประเมินในระดับต่างๆ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรกับรายวิชา แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ไม่เพียงแต่ช่วยปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา แต่ยังช่วยพัฒนากำลังคนขั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางอีกด้วย

2. ระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซีย (AUN QA) ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ แบ่งสมรรถนะนิสิตครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านการปฏิบัติ และคุณลักษณะของนิสิตครูที่พึงประสงค์ โดยที่สมรรถนะด้านความรู้นั้นนิสิตครูต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาชีพหลักสูตร วิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา สมรรถนะด้านการปฏิบัติ นิสิตครูต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ สามารถ

ทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีม ใช้ภาษาและการสื่อสาร จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ สามารถเป็นผู้ประกอบการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี สามารถพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนได้ สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านคุณลักษณะบัณฑิต นิสิตครูต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีภาวะผู้นำ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความฉลาดทางสังคม มีการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีจิตบริการ มีความเคารพผู้อื่น มีความสามารถในการคิดขั้นสูง ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดวิจัย คิดสร้างสรรค์มีสุขภาพทางกายและใจที่ดี และมีสุนทรียภาพ มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและรักษาความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร จำเมืองฮาม (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 5 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 2. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภฤต อึ้งน้อย (2562) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูใหม่ในศตวรรษที่ 21

มีจำนวน 15 สมรรถนะ จำแนกเป็น 3 กลุ่มสมรรถนะ ดังนี้ 1) กลุ่มสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) กลุ่มสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู และสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) กลุ่มสมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ สมรรถนะด้านความฉลาดทางสังคม สมรรถนะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะด้านสื่อและเทคโนโลยี สมรรถนะด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ และสมรรถนะด้านความรู้

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) พบว่า มีปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาพรวม (X_t) และด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทาง ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = .733 สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R^2) = .537 หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 53.70 และมีสัมประสิทธิ์การถดถอย Adj. R^2 = .525 หรือร้อยละ 52.50 เมื่อนำปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทาง ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $\hat{Y} = 1.103 + .422 (X_t) + .321 (X_1)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = .439 (X_t) + .325 (X_1)$ ทั้งนี้เนื่องจากการหลักการและเหตุผลของ AUN QA มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับ 8 ประการ ได้แก่ 1. คุณภาพของบัณฑิต 2. ความคาดหวังของตลาดแรงงาน 3. การสร้างความเป็นสากลให้กับสายอาชีพ และการมุ่งสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ 4. การปกป้องลูกค้า

หรือผู้ใช้บัณฑิต 5. การขยายขอบเขตการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำสู่การอุดมศึกษาในระดับมวลชน 6. การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม 7. การให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 8. การสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนและความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติมา ญาณะวงษา, สมเกียรติ อินทสิงห์, สุณีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร (2564) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา ซึ่งได้แสดงแนวคิดไว้ว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based education) มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นการบริหารหลักสูตรและการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลลัพธ์และการประเมินผลในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา นำผลลัพธ์การเรียนรู้มาออกแบบรายวิชา วางแผนการสอน วิธีการสอน และการประเมินในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรกับรายวิชา แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ไม่เพียงแต่ช่วยปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา แต่ยังช่วยพัฒนากำลังคนชั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศ ปุบุตธา (2561) ศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ สมรรถนะส่วน บุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ ดังนี้ $\chi^2 = 100.47$, P-value = 0.97030 df = 129,

$\chi^2 / df = 0.7788$, RMSEA = 0.000, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, CN = 999.16, CFI = 1.00 RMR = 0.0058 เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R²) ของสมรรถนะทั้ง 5 สมรรถนะ พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 79

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากปัจจัยตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านโครงสร้างโปรแกรมและเนื้อหา ด้านแนวทางการจัดเรียนการสอน ด้านการประเมินผู้เรียน ด้านคุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ ด้านการบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าด้านการบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน (Student Support Services) อยู่ในระดับมาก แต่น้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้น สถาบันการผลิตนิสิตครูควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบและกลไกการบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน (Student Support Services) ให้มากขึ้น

1.2 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) ซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านการปฏิบัติ และคุณลักษณะนิสิตครูที่พึงประสงค์ พบว่า สมรรถนะด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น สถาบันการผลิตนิสิตครูควรให้ความสำคัญและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มสมรรถนะนิสิตครูด้านความรู้ในวิชาชีพให้มีสมรรถนะสูงขึ้น

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN QA) พบว่า มีปัจจัย

2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาพรวม (X_1) และด้านกระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทาง ASEAN UNIVERSITY NETWORK QUALITY ASSURANCE (AUN QA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นสถาบันการผลิตนิสิตครูควรให้ความสำคัญและพัฒนาระบวนการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) (X_1) มากที่สุด เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 มีการวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

2.2 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะนิสิตครูตามแนวทางการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม

ราชูปถัมภ์. (2566). การออกแบบหลักสูตร ตามกรอบแนวคิดการ

จัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome- Based Education

(OBE)). เข้าถึงเมื่อ มิถุนายน 9, 2566, จาก

<http://qa.vru.ac.th/km/best/st1.pdf>.

จิตติมา ญาณะวงษา, สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร.

(2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตร

อุดมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย*

ราชภัฏพิบูลสงคราม, 15(2), 279-291.

ชนกฤต อึ้งน้อย. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21

ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. *Journal of*

Education Naresuan University, 23(2), 169-180.

- นภาพร จำเมืองฮาม. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ที่ไม่มีการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นเรศ ปุบุตรชา. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 238-251.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เราต้องแปลงกับดักให้เป็นความหวังดี. การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยีน ภู่วรรณ. (2557). “ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (Challenges of New Frontier in Learning : Education 4.0).” สัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้ : การศึกษาระบบ 4.0 (New Frontier of Learning : Education 4.0) วันพุธที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). “เส้นทางสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย ๔.๐”. การประชุมเชิงวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ศูนย์ประชุมสตาเวลล์ จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ASEAN University Network. (2020). *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0*. ASEAN University Network: Chulalongkorn University.

การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย
มัดหมี่ กลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

The conservation of the local wisdom of
Mudmee cotton products Thung Pho Weaving
Group Khamphang phet

อิสราพร กล่อมกล้านุ่ม¹

Isaraporn Klomklumnum

โอกามา จำเภา²

Ogama Jakae

วิยุดา ทิพย์วิเศษ³

Viyuda Thipviset

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อศึกษาการอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคือสมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 33 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า (1)

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตร การพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² รองศาสตราจารย์. ดร. ประจำหลักสูตร การพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ อาจารย์ประจำหลักสูตร ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ เกิดขึ้นจากความรู้ ความเชื่อ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแบบอีสาน การสั่งสมประสบการณ์ การจัดระบบความสัมพันธ์ของวิธีการทอผ้า ผ่านกระบวนการการเรียนรู้วิธีการทอผ้าของชาวบ้านกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล เพื่อใช้ในครัวเรือน ในงานพิธีกรรม ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น ห้ามทอผ้าในวันที่มีงานเผาศพ โดยมีความเชื่อมโยงกับคติความเชื่อของคนในชุมชน คือ ลายพญานาคหรือรูปร่างที่สร้างสรรค์ให้การทอผ้าแสดงถึงความมั่งคั่ง ร่ำรวย และ (2) การอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ มีการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงวิถีชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่น

คำสำคัญ: การอนุรักษ์ฟื้นฟู, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่

Abstract

This qualitative research aims to analyze the local wisdom of the Mudmee cotton products of the Thung Pho Thale Nikhom Weaving Group, Mueang District, Kamphaeng Phet Province, and to study the conservation and restoration of the local wisdom of the Mudmee cotton products of the Thung Pho Thale Nikhom Weaving Group. The main informants were 33 members of the weaving group. Data were collected through focus groups interview. Also, this present study employed the content analysis to interpret the local wisdom of Mudmee cotton products. The results revealed that 1) local wisdom of Mudmee cotton products arising from knowledge cultural beliefs and Isaan traditions and customs, accumulating experience in organizing the relationships of weaving methods through the process of learning the weaving methods of

the villagers of the Thung Pho Thale Nikhom Weaving Group for household use in the ritual from birth until death, for example, weaving is prohibited on the day of the cremation ceremony. It is connected to the beliefs of the people in the community, namely the Naga or snake pattern that was created for weaving to show wealth, prosperity and 2) conservation and restoration of local wisdom of Mudmee cotton products, awareness has been raised among local people to realize the value and importance of local wisdom, to promote and support activities according to tradition and culture, including supporting the establishment of a community museum to show the way of life and history of the community. This will create knowledge and pride in the local community.

Keywords: conservation and restoration, local wisdom, Mudmee cotton products

บทนำ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของไทยที่ผลิตเพื่อใช้อุปโภคภายในประเทศได้อย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำ (การผลิตเส้นใย) กลางน้ำ (การปั่นด้าย ทอผ้า ถักผ้า ฟอกย้อม และพิมพ์ตกแต่ง) และปลายน้ำ (การผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มสำเร็จรูป) จึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม ของประเทศ สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยสามารถส่งออกสินค้าในหลายรายการไปยังประเทศสำคัญต่างๆ ทั่วโลก ครอบคลุมประเทศในทวีปอเมริกา เอเชีย ยุโรป และ ตะวันออกกลาง อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เปิดสู่ตลาดต่างประเทศค่อนข้างสูง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2566, หน้า 1)

ผ้ามัดหมี่เป็นผ้าทอในประเทศไทย สืบย้อนไปถึงสมัยประวัติศาสตร์ยุคบ้านเชียง ตามที่ได้มี การขุดค้นศิลปวัตถุบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ได้หลาย

อย่าง และในจำนวนนั้นก็มีกำไรที่มีเศษเส้นใยธรรมชาติติดอยู่ด้วย ฉะนั้น จึงไม่ เป็นสิ่งที่น่าแปลกใจในการที่ชาวบ้านภาคอีสานรู้จักการทอผ้าใช้กันสืบทอดมา หลายชั่วคน ผ้ามัดหมี่นี้มีการทอในท้องที่หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัด ชายแดนที่ติดกับประเทศเขมร ตั้งแต่ อำเภอร้อยพระบาท อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี จนถึงอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ นอกจากนี้ยังมีแถว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และที่อื่นบ้าง มัดหมี่ใน บริเวณตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นอิทธิพลของ วัฒนธรรมเขมรที่แผ่เข้ามาทางที่ราบสูงโคราช ตั้งแต่ราวปี พ.ศ.1750 – 1800 เป็นต้นมา (ศศิธรณ ดำรงศิริ, 2539, หน้า 14)

ในพื้นที่ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ได้มีการรวมกลุ่มทอผ้ามัดหมี่มาตั้งแต่ บรรพบุรุษและมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าให้แก่บุตรหลานจากรุ่นสู่รุ่น คติความเชื่อเกี่ยวกับลายผ้าไทยของคนในพื้นที่จะสื่อถึงการทอผ้าที่สะท้อน เรื่องราววิถีการดำรงชีวิตที่เกิดจากอิทธิพลความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ลาย จากศาสนา ได้แก่ ลายหอยปราสาท ลายใบสิน ลายพญานาค ลายใบเสมา ใน แต่ละลายมีความเชื่อต่างกันไป เช่น ลายพญานาค ชาวบ้านมีความเชื่อว่า นาคเป็นเจ้าแห่งงูทั้งหลาย ที่นำความอุดมสมบูรณ์มาให้กับชาวโลก ฉะนั้นถ้า ใครสามารถทอลายเป็นรูปพญานาคได้ คนนั้นได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวแทน ของความอุดมสมบูรณ์ การทอลายพญานาคมีแต่คนที่มียายุเท่านั้นที่สามารถทำ ได้ เพราะว่าคนที่มีอายุเป็นที่เคารพและยำเกรงของคนทั่วไป ดังนั้นการทอผ้า ผ้ายมัดหมี่จึงต้องมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอ ผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย มัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom Concept)

การรักษามรดกวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง พิจารณาถึงการส่งต่อของคุณลักษณะความจริงแท้ในมิติต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง (UNESCO, 2021) เพื่อส่งเสริมและนำผลการวิจัยมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมต่อไป เช่น การแสดงออกทางวัฒนธรรมทั้งหลายที่ไม่ใช่วัตถุ คือความหลากหลายของมรดกที่มีชีวิตของมนุษยชาติ และเป็นพาหนะที่สำคัญที่สุดของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Lenzerini, 2011) ยูเนสโกพยายามให้ประเทศสมาชิกมีมาตรการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีการจัดทำ ทะเบียนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะที่เป็นอนุสัญญาอันเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ การคุ้มครองและการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Department of Cultural Promotion, 2015)

แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นคือทุกสิ่งที่ชาวบ้านสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ มันเป็นเทคนิค เป็นความรู้ของชาวบ้านที่คิดและทำโดยชาวบ้านในวงกว้างและเชิงลึก ปัญหาชีวิตท้องถิ่นได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญญาคือความรู้และความเชื่อ ระบบการคิดมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาในการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างคน ผู้คน และธรรมชาติ กับผู้คนและองค์ประกอบเหนือธรรมชาติที่คอยเกี่ยวพันชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้อยู่ในภาวะสมดุลปกติอยู่เสมอ (Na Thalang, 2020) ภูมิปัญญาของแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกันทั้งทางกายภาพ ความคิด ความเชื่อ และวิถีชุมชน การพัฒนาภูมิปัญญาและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านในทุกภูมิภาคเป็นผลจากการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากนั้นจึงปรับตัวและสร้างสรรค์ประเพณีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสิ่งแวดล้อม คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือคุณประโยชน์และความสำคัญที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง (Niwes & Knachanosotha, 2007)

แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development Concept)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีวัตถุประสงค์มากมายและครอบคลุมลักษณะเฉพาะที่หลากหลายโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สร้าง

ผลกำไรและช่วยให้บริษัทอยู่รอดได้ ผลิตภัณฑ์ใหม่ ได้แก่ (1) ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นจากการขยายสายการผลิตโดยใช้การขยายสายการผลิต (2) เปลี่ยนตำแหน่งผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่โดยการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในแง่ของการใช้งานโดยไม่เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติหลักซึ่งบางครั้งสอดคล้องกับข้อเสนอของผู้บริโภค (3) ผลิตภัณฑ์ประเภทใหม่ที่มีอยู่ (4) การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ (5) บรรจุภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ (6) ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม/การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ และ (7) สินค้าสร้างสรรค์/ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้น/สินค้าหายากที่ไม่เคยเห็นมาก่อน (Fuller, 1994)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการดำเนินการดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล (Key informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครั้งนี้คือสมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 12 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 16 คน ราษฎ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 33 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและอยู่กลุ่มทอผ้ามาเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group interview) การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยที่มีประสิทธิภาพจะสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ 3 กลุ่มคือสมาชิกกลุ่มทอผ้าในประเด็นความเชื่อและวัฒนธรรม การจัดการความรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ กลุ่มผู้นำชุมชนและสัมภาษณ์กลุ่มราษฎ์ชาวบ้าน จำนวน 33 คน แนวทางในการ

อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตมาตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลนั้น หลังจากทีรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามวิธีการศึกษาวิจัยและกระบวนการต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น การอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหาที่มีการจัดหมวดหมู่แล้ว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้าประจำตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลได้ว่าการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ในตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลมีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษซึ่งได้อพยพมาจากทางภาคอีสานทำให้มีความเชื่อวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีรวมถึงวิถีชีวิตแบบชุมชนอีสานการทอผ้าถือเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ซึ่งเมื่อก่อนจะทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน ใช้ในชีวิตประจำวัน และการทอผ้าของตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จะแฝงไปด้วย ความเชื่อต่าง ๆ ที่ถือกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่น ห้ามทอผ้าในวันที่มีงานเผาศพ ห้ามตัดผ้าที่ทอเสร็จแล้วในวันอังคาร เป็นวิถีชีวิตแบบชุมชนอีสานการทอผ้าถือเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ซึ่งเมื่อก่อนจะทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน ใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในพิธีหรืองานบุญต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย

นอกจากมีความเชื่อการทอผ้าที่สร้างลวดลายของผ้าในการสื่อความหมายและแฝงไปด้วยความเชื่อของชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ลายพญานาคหรืองู ซึ่งชาวบ้านในตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลต่างมีความเชื่อสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษเรื่องพญานาค ซึ่งอาศัยอยู่ที่เมืองบาดาลใต้แม่น้ำโขง เห็นได้จากการจัดงานบุญบั้งไฟในทุก ๆ ปี ดังนั้น ถ้าใครสามารถทอดผ้าเป็นรูปพญานาคได้ คนนั้น จะได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวแทนของ ความอุดมสมบูรณ์ และถ้าใครได้ใส่ผ้าชิ้นลายพญานาคก็จะแสดงถึงความมั่งคั่ง ร่ำรวย

2. ลายใบเสมา ชาวบ้านมีความเชื่อว่าใบเสมาเป็นใบปักเขตของวัด ถ้าใครทำลายนี้เป็นจะได้บุญกุศลอย่างมาก

3. ลายธรรมาสัน ธรรมาสันเป็นที่แสดงธรรมของพระสงฆ์ถือเป็นของสูง ผ้าลายนี้ใช้ทอถวายพระในงานบุญใหญ่

4. ลายหอยปราสาท เชื่อว่าปราสาทเป็นที่ที่ผู้มีวิชา เช่น พระเจ้าแผ่นดินและพระสงฆ์ คนสามัญธรรมดาจะอาศัยอยู่ไม่ได้ ชาวบ้านจะทอดผ้าลายนี้ไปถวายพระ ทั้งนี้ชาวบ้านจะได้รับส่วนบุญส่วนกุศลไปด้วย และไม่นิยมนำมาhung เพราะถือว่าเป็นของสูง

5. ลายใบลิม ชาวบ้านมีความเชื่อว่าลิม (โบสถ์) เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูป ถ้าชาวบ้านคนใดสามารถมัดหมีเป็นลายนี้ได้ถือว่า คนนั้นได้บุญกุศล เมื่อตายไปจะได้ขึ้นสวรรค์ นอกจากนั้นยังมีลวดลายที่ได้รับอิทธิพลมาจากสัตว์ เช่น ลายเสือ ลายสิงโต ลายช้าง ซึ่งสัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ใหญ่แสดงถึงความมีอำนาจ ความร่ำรวยและจากการสนทนากลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน ในประเด็นความเป็นมา ความเชื่อ และวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทอดผ้าฝ้ายมัดหมีของกลุ่มทอดผ้า ประจำตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล

การสังสมความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมีของกลุ่มจะยึดโยงกับ ศาสนาพุทธ เป็นหลัก ซึ่งจะเห็นลวดลายที่สะท้อนความเชื่อในทางพุทธศาสนา ประกอบกับวัฒนธรรม และประเพณีต่างๆที่สะท้อนให้เห็นการถ่ายทอดและกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาไปสู่คนรุ่นหลังด้วยการเรียนรู้การทอดผ้าผ่านวิชาท้องถิ่นศึกษาในโรงเรียนในพื้นที่ชุมชน โดยชุมชนมีการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาการทอดผ้าฝ้ายมัดหมีผ่านการสะท้อนความเชื่อสู่ลวดลายผ้าทอด

ตารางที่ 1 การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้าผ่าน
การสะท้อนความเชื่อสู่ลวดลายผ้าทอ

รายละเอียด	รูปภาพผ้าฝ้ายมัดหมี่
1. ลายพญานาคหรืองู ในชุมชนมีความเชื่อสืบทอด กันมาตั้งแต่บรรพบุรุษเรื่อง พญานาค ที่อยู่ในเมืองบาดาล ใต้แม่น้ำโขง เป็นสัญลักษณ์ ของความอุดมสมบูรณ์ เห็นได้ จากการจัดงานบุญบังไฟใน ทุก ๆ ปี	
2. ลายธรรมาสัน ธรรมาสันเป็นที่แสดงธรรม ของพระสงฆ์ถือเป็นของสูง ใช้ถวายพระในงานบุญใหญ่ มีความเชื่อว่าถ้าชาวบ้านคน ใดทำมัดหมี่ด้วยลายนี้แล้ว จะได้บุญกุศล	
3. ลายหอยปราสาท เชื่อว่าปราสาทเป็นที่ที่ผู้มี วาสนา คนสามัญธรรมดาจะ อาศัยอยู่ไม่ได้ ชาวบ้านจะทอ ผ้าลายนี้ไปถวายพระ ทั้งนี้ ชาวบ้านจะได้รับส่วนบุญส่วน กุศลไปด้วย และไม่นิยมนำมา นุ่งเพราะ ถือว่าเป็นของสูง	

ภูมิปัญญาการคิดค้นลายพญานาคหรืองู ลายธรรมาสัน ลายหอย
ปราสาท พวกนี้จะได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา และนอกจากนั้นยังมีลวดลายที่
ได้รับอิทธิพลมาจากสัตว์ เช่น ลายเสือ ลายช้าง ลายสิงโต ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อ
ว่าสัตว์เหล่านี้เป็นสัญลักษณ์แห่งความมีอำนาจ ความยิ่งใหญ่ และความร่ำรวย

การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่ม ทอผ้านิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การถ่ายทอดมีการนำเอาภูมิปัญญาที่ผ่านมา เลือกสรรกลั่นกรองด้วย
เหตุและผลอย่างรอบคอบรอบด้าน และนำมาอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น
ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่แล้วนำไปถ่ายทอดให้กับคนในสังคมรู้ เกิดความเข้าใจ
ตระหนักในคุณค่า ประโยชน์และปฏิบัติได้ รวมถึงการฟื้นฟูโดยการนำภูมิปัญญา
ที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นทอผ้านิคม
ทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรโดยผ่านการส่งเสริมจากประชาชน
ภาครัฐ และภาคเอกชน ปลุกฝังให้ลูกหลานได้เรียนรู้เรื่องการทอผ้า และการสืบ
ทอด นอกจากนั้นควรมีการรณรงค์ให้มีการสวมใส่ผ้าทอประจำท้องถิ่น เริ่มจาก
ผู้นำชุมชน สถานศึกษา และภาคเอกชน

อภิปรายผล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้าในชุมชนทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เกิดจากปัจจัยจากสภาพพื้นฐานการสั่งสมประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะคน วิถีชุมชนที่สะสมกันมาตามบริบทชุมชนสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการดำรงชีพในสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับ (ปาจริย์ กิจกาญจนกุล, 2566, หน้า 26) ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ โลกทัศน์ ชีวทัศน์ ความเชื่อ พิธีกรรม และวิถีชีวิตอันสืบเนื่องจากการปรับตัวที่ได้มีการสั่งสม สืบสาน และปรับเปลี่ยนต่อเนื่องกันมาในกลุ่มชนรุ่นต่อ ๆ มา นอกจากนี้สั่งสม และปรับเปลี่ยนตามเหตุปัจจัยอยู่ในจิตใจ ระบบพฤติกรรม ความเคยชิน และความสันทัด จัดเจนที่เรียกเป็นองค์รวมว่า “วัฒนธรรมชาวบ้าน” โดยชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการทดสอบในชีวิตจริง ผ่านกาลเวลา สถานการณ์ และบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นำพล แปนเมือง และคณะ (2566) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรพื้นบ้านโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการถ่ายทอดองค์ความรู้ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการคมนาคมทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจสมัยใหม่เปิดโอกาสให้คนมีทางเลือกในการทำงานและการครองชีพ ภูมิปัญญาการทอผ้าจะพัฒนาผ่านประสบการณ์ ระยะเวลาที่ผู้ทอได้เรียนรู้ และผ้าทอยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน ผ้าไม่เพียงแต่เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ แต่ยังเป็นการแสดงถึงฐานะของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะผ้าทอซึ่งมีมูลค่ามาก การรังสรรค์งานการทอผ้ายังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณค่าทางศาสนาที่ครอบคลุมพฤติกรรมของคนในชุมชนซึ่งเป็นชาวพุทธ ซึ่งการทอผ้าและลวดลายบนผืนผ้าต่างมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับวัด

การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่ม ทอผ้าในคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ เน้นกิจกรรมการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญามาจذبันทึก และสืบทอดความรู้จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม กระตุ้นจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่น สอดคล้องกับ สาคร ฉลวยศรี (2566) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาการแทงหยวกของชาวบ้าน มีการจัดการความรู้ตามแบบจำลอง Nonaka นั่นคือ สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ 2 ประเภทคือ ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน คือ ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการการเรียนรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ สอดคล้องกับ นภาลักษณ์ บุญทิม (2565) ประสบการณ์ที่ได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งความรู้ชนิดนี้ได้ฝังแน่นอยู่ในตัวบุคคลและความรู้ที่ชัดแจ้ง คือ ความรู้ที่มีการเผยแพร่และถ่ายทอดสู่บุคคลอื่น โดยผ่านการบันทึกในรูปแบบคู่มือ หรือหนังสือความรู้ทั้ง 2 ประเภท สามารถแปรรูประหว่างกันได้ โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ Socialization นำความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนไปสู่ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน มีการรวมกลุ่มทอผ้า สอดคล้องกับ เนื้อทอง ระดาสาร และธนาพร วิสัยศิลป์ (2565) ภูมิปัญญาทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ เทคนิค ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาให้แก่สมาชิกในกลุ่ม โดยการพบปะพูดคุย เป็นการสอนกันเองในกลุ่ม Externalization นำความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนไปสู่ความรู้ที่ชัดแจ้ง สมาชิกกลุ่ม ทอผ้ามีการจดบันทึกความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบเอกสารเป็นการจดบันทึกอย่างคร่าว ๆ ประกอบไปด้วยวิธีการทอผ้า และลวดลาย Combination นำความรู้ที่ชัดแจ้งไปสู่ความรู้ที่ชัดแจ้ง มีการจัดระเบียบข้อมูลของเอกสารใหม่ เพิ่มเนื้อหาให้ละเอียดขึ้นและทำรูปเล่มให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่สู่สาธารณะ Internationalization นำความรู้ที่ชัดแจ้งไปสู่ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน มีการศึกษาและเรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ จากการไปอบรม จากหนังสือ สอดคล้องกับ กิตติพันธ์ ปัทมะสนธิ (2563) สมาชิกกลุ่มทอผ้าได้นำมาปฏิบัติจริงทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ

ในการทอผ้า มีประสบการณ์ มีทักษะเพิ่มขึ้น มีความชำนาญมากกว่าเดิม และสร้างสรรค์ลายใหม่ ๆ เป็นการต่อยอดความรู้

บทสรุป

การวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้า นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร การทอผ้าเป็นหน้าที่ของ ลูกผู้หญิง ผู้หญิงทุกคนต้องทอผ้าเป็นถึงจะออกเรือนได้ การทอผ้าในสมัยก่อนจะ ทอไว้เพื่อใช้เองในครัวเรือน ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือใช้ในงานพิธีงานบุญ ตั้งแต่ เกิดจนตายเลยทีเดียวก็ได้ เช่น 1) พิธีเกิด จะต้องมีการเตรียมผ้าไว้สำหรับเป็นของ กำนัลแก้มหมัดบายเพื่อแสดงความขอบคุณ 2) พิธีบวช จะต้องใช้ผ้าทอในทุก ขั้นตอน ตั้งแต่แต่งตัวเป็นนาค จนเป็นพระ ซึ่งผ้าทอจะแสดงถึงฐานะของ ครอบครัวนั่นเอง 3) พิธีแต่งงาน จะใช้ผ้าทอมัดหมี่เป็นเครื่องไหว้ญาติผู้ใหญ่ฝ่าย เจ้าบ่าว แสดงถึงศักดิ์ศรีของผู้หญิง และ 4) พิธีศพ ต้องใช้ผ้าทอสีขาวเพื่อห่อศพ นอกจากนั้นลวดลายบนผืนผ้ายังมีความหมาย ที่แฝงด้วยความเชื่อ และการ อนุรักษ์พื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้า นิคมทุ่งโพธิ์ ทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากที่ทอผ้าไว้ใช้เองก็เริ่มมีการนำไปขาย หรือทอตามคำสั่ง เกิดเป็นรายได้ และเริ่มมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน ส่งคนมา สอน มาเพิ่มความรู้ใหม่ มาจัดการให้เป็นระบบมากขึ้น มีการทำหนังสือที่รวบรวม วิธีการทอ รวบรวมลาย เพื่อนำไปให้นักเรียน หรือคนทั่วไปได้เรียนรู้การทอผ้า มีการเชิญสมาชิกกลุ่มทอผ้าไปเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้การทอผ้าแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป และจากการสนทนากลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน ในประเด็นการจัดการความรู้ ภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายมัดหมี่ ของ กลุ่มทอผ้า ประจำตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ปราชญ์ชาวบ้านได้สรุปร่วมกันว่า การ ทอผ้าฝ้ายมัดหมี่นั้นเกิดโดยบรรพบุรุษเป็นผู้ถ่ายทอดให้กับลูกหลาน โดยการ สอน ผูกมัดให้ทำ การบอก การลองปฏิบัติ จากประสบการณ์ และการสังเกต ทำให้เกิดการจำ โดยทดลองทำจากสิ่งที่ง่ายก่อน เช่น การกรอตัว การโยกหมี่ หัด มัดหมี่ลายพื้นฐาน การย้อมสี จนถึงขั้นตอนการทอ ทำทีละเล็กทีละน้อยจนเกิด ความชำนาญในที่สุด จนสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นต่อไปได้ การได้มารวมกลุ่มกัน

ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการแบ่งปันประสบการณ์แก่กัน ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ในตอนนั้นได้มีการจัดบันทึกความรู้ที่ได้ในรูปแบบเอกสาร เป็นการบันทึกแบบไม่เป็นทางการ จนมีหน่วยงานจากราชการเข้ามาให้การสนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนแนวทางการสร้างเครือข่ายการทอผ้า เพิ่มทักษะการทอผ้า การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย ตลอดจนมีการส่งเสริมด้านการตลาดกว้างขวางในระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2566).สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2566. จาก <https://www.dtn.go.th/th/content/category/detail/id/72/cid/984/iid/12354>.

กิตติพนธ์ ปัทมะสนธิ. (2563). แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาลงแขกทำขนมจีนของชาวมอญ บ้านพะเนียงแตกตำบลมาบแค อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 9-10 กรกฎาคม 2563.

นภลัย บุญทิม. (2565). ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยนี้นำเสนอต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. 11(1). หน้า 1-17.

นำพล แปนเมือง และคณะ. (2566). แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรพื้นบ้านกรณีศึกษา: ตำบลโป่งเปือย อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. 12(1).

- เนื้อหาของ ระเบิดสาร และธนาพร วิลัยศิลป์. (2565). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมมัดหมี่บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**. 25(2). หน้า 143-155.
- ปาจริย์ กิจกาญจนกุล. (2566). องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหารพื้นถิ่นมอญ ลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี.มหาวิทยาลัยบูรพา. **วารสารศิลปศาสตร์**. 23(1).
- ศศิวรรณ ดำรงศิริ. (2539). **ศิลปบนผ้าไหมมัดหมี่**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิช่างหัตถศิลป์ไทย.
- สาคร ฉลวยศรี. (2566). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์พื้นฟูภูมิปัญญาการทอหูกของชาวบ้านอำเภอนบพใน จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาในฐานะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**. 31(3).
- Department of Cultural Promotion. (2015). **Handbook for proposals to register national cultural heritage**. Bangkok: Author.
- Fuller, G. W. (1994). **New product development from concept to marketplace**. Boca Raton, FL: CRC Press.
- Lenzerini, F. (2011). Intangible cultural heritage: The living culture of peoples. **European Journal International Law**, 22(1), 101–120. doi: 10.1093/ejil/chr006.
- Na Thalang, E. (2002). **Over all Thai local wisdom**. Bangkok, Thailand: Amarin Printing and Publishing. [in Thai]
- Niwes, A., & Kanchanosotha, J. (2007). **Local wisdom**. Bangkok, Thailand: Jitwat Publishing. [in Thai]
- UNESCO. (2021). **International Year of Creative Economy for Sustainable Development**. [Online], Available: <https://en.unesco.org/news/international-year-creative-economy-sustainable-development>.

การจัดการระบบสารสนเทศชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

Community Informatics System Management for
Tourism, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet
Province

นารณรี เฟื่องอิม¹

Nathnaree Fuangim

อรุณลักษณ์ รัตนพันธุ์²

Arunluck Rattanapan

อนุชา พวงผกา³

Anucha Puangpaka

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำข้อมูลระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ 2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูล และ3) ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยรูปแบบการวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป้าหมายที่ศึกษา คือตัวแทนหรือผู้นำชุมชน และผู้ที่เข้าใช้ระบบฐานข้อมูลรวมจำนวน 57 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกชนิดกึ่งโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และแบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เชิงพรรณนาสรุปความ เชิงปริมาณใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนั้น

¹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² ประธานโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ประกอบการในชุมชนไม่เคยผ่านการอบรมหรือศึกษาดูงาน ผลผลิตชุมชนส่วนใหญ่คือ ร้านอาหาร สิ่งประดิษฐ์ และผ้าทอ การประกอบอาชีพของชุมชนคือ ผู้ผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมจะสืบทอดจากบรรพบุรุษ ส่วนผลิตภัณฑ์ใหม่คือได้จากศึกษาทดลองค้นคว้าด้วยตนเอง จุดเด่นของผลิตภัณฑ์คือผลิตจากธรรมชาติ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่พบภายในชุมชนคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ และผลกระทบจากการระบาดของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2) การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คือผู้ใช้บริการเข้าถึงฐานข้อมูลโดยได้รับการแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ใช้ฐานข้อมูล วัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการคือต้องการสืบค้นข้อมูลความรู้เฉพาะเรื่องที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงเว็บไซต์มากที่สุดคือ สมาร์ทโฟนและโน้ตบุ๊ก ซึ่งสามารถได้ข้อมูลตรงตามความต้องการเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียน ศึกษาค้นคว้า และการประชาสัมพันธ์ 3) การประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการฐานข้อมูลสารสนเทศ คือการใช้บริการฐานข้อมูลด้านเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารเพราะง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) และรูปแบบคุณภาพการนำเสนอฐานข้อมูลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) ผู้ใช้บริการมีข้อเสนอแนะคือต้องการให้อัปเดตข้อมูลใหม่ๆเสมอ และพัฒนาเป็นสองภาษา

Abstract

The objectives of this research were to create an information database system, publicize the database, and assess the satisfaction of users of the tourism information database, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The researchers used a qualitative methods research design. Populations used in this study were a representative or community leader and people who accessed the database system, a total of 57 people. The research instruments used to collect the data included semi-structured interviews, in-depth interviews, group chat and satisfaction assessment forms. Data

analysis consisted of two parts. First, the researchers exploited descriptive content analysis to summarize the data in qualitative analysis. Second, the researchers used frequency, percentage, mean, standard deviation for quantitative analysis. The results of the study found that from the preparation of the information database system, entrepreneurs in the community had not have training or study tour experiences. Most community products were restaurants, inventions, and woven fabrics. The community's occupation was manufacturer and product processors which were traditionally produced or products that were inherited from ancestors. As for new products, they were obtained from self-their self-discovering study and experimentation. The highlight of the product was produced from nature which was environmentally friendly. Problems encountered within the community were lack of advertising channels and the impact of the outbreak of the coronavirus epidemic. The study also revealed that the creation of an information database system for publicity indicated that service users accessed the database by receiving advice from someone who were familiar in using the database. The purpose of the service user was to search for information and knowledge from specific fields for the desired topic. The tool was frequently used to access websites was smartphones and laptops which can obtain information according to needs for application in learning, research, and advertisements. The findings also found that satisfaction evaluation results from users who used information database services was to access the database service for content and information because it was convenient to access

information at the highest level ($\bar{x}=4.51$) and the quality of the database presentation was at the highest level ($\bar{x}=4.52$). Users' suggestions were: need of current information and a bilingual function.

Keywords Community information system, Tourism, Khlong Lan District

บทนำ

จากแผนการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พื้นที่อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 คือด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติตามพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) การต่อยอดอดีต โดยการมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และ วิถีชีวิต พร้อมทั้งจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบของประเทศด้านอื่นๆ ได้นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้มีการสอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกยุคสมัยใหม่ (2) การปรับปรุงขึ้นเพื่อเป็นการปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้ง โครงข่ายของระบบคมนาคม และการขนส่ง ตามโครงสร้างพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล พร้อมทั้งเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และการบริการในอนาคต และ (3) การสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ ในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งการปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ในการผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดจาก

อดีตถึงการปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งได้มีการส่งเสริม และสนับสนุนจากภาครัฐ (แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2561-2580) โดยพื้นที่อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานราชการ หลายหน่วยรวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้วยมีการนำนโยบายการดำเนินงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ ฯ เข้ามาพัฒนาพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันอำเภอคลองลานแบ่งเขตการปกครองเป็น 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลคลองลานพัฒนา ตำบลคลองน้ำไหล ตำบลโป่งน้ำร้อน และตำบลสักงาม (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2561) พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของคลองลานเป็นป่าดงดิบอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้นานาชนิด ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำและลำคลองหลายสาย พื้นที่เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ทางการเกษตร โดยมีราษฎรที่อพยพมาจากถิ่นอื่น เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และเป็นเวลาเดียวกันกับที่ศูนย์พัฒนา และสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดกำแพงเพชรได้เข้ามาจัดตั้ง และจัดพื้นที่ให้แก่ชาวเขา เช่น เผ่าเมี่ยน เผ่าม้ง เผ่ามูเซอ การอพยพของราษฎรนั้นมีทั้งชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ และชาวไทยพื้นราบ ได้มาอยู่ร่วมกันจึงเกิดความแตกต่างในเรื่องของภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเขตที่มีชื่อเสียงในแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อของจังหวัดกำแพงเพชร (วิกิพีเดีย, 2565) เป็นแหล่งรวมประเพณี วัฒนธรรมชนเผ่าต่างๆ นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงเรื่องของผลิตภัณฑ์สินค้า การประกอบการอาชีพภายในชุมชนที่น่าสนใจศึกษาอย่างมากหากแต่ยังไม่เป็นที่รู้จักต่อบุคคลภายนอกชุมชนหรือพื้นที่อื่นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นโดยโครงการดังกล่าว นำมาต่อยอดเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนต่อชุมชน จึงทำให้เกิดโครงการวิจัย การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร นี้ขึ้นเพื่อช่วยการพัฒนาในด้านของการศึกษารวบรวมจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศทางด้านผลิตภัณฑ์ สินค้า ทั้ง แปรรูป ไม่แปรรูป การประกอบการงานบริการ

ชุมชนในพื้นที่ รวมถึงสถานที่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งการจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนในด้านต่างๆ นี้จะได้มีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของฐานข้อมูลสารสนเทศของอำเภอคลองลาน เพื่อให้เกิดเป็นระบบฐานข้อมูล จัดการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์สู่สังคมภายนอกชุมชน ให้ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย อันเนื่องจากกลุ่มอาชีพ และสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องยังมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ สถานที่ หรือธุรกิจบริการ ในชุมชนน้อยมากซึ่งการจัดทำระบบสารสนเทศนั้นเป็นการผลิต จัดเก็บ ประมวลผล ค้นหา และเผยแพร่สารสนเทศโดยจัดให้มีระบบสารสนเทศ การกระจายของสารสนเทศ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในเรื่องของระบบฐานข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร และตาก ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มาใช้ในการจัดการข้อมูลจัดเก็บให้เป็นระบบการค้นหาได้ง่ายขึ้น จะช่วยให้ชุมชน หรือผู้ผลิตสินค้าและบริการ ในอำเภอคลองลานนั้นได้เป็นที่รู้จัก อันจะทำให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชน ผู้ผลิตสินค้า และบริการ ภายในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในภายภาคหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมายที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ได้เลือกกำหนดประชากรเป้าหมายที่ศึกษาไว้ 2 กลุ่ม คือ ตัวแทนกลุ่มหรือผู้นำชุมชน ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 27 คน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลคลองลานพัฒนา ตำบลคลองน้ำไหล ตำบลโป่งน้ำร้อน และตำบลส่างาม และข้อมูลแหล่งสารสนเทศชุมชน สินค้า ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ฐานข้อมูลจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นการใช้เครื่องมือแบบผสมวิธีได้แก่ จากวัตถุประสงค์ที่ 1) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบระเบียนฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลภายในชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สรุปความพรรณนา 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล โดยการใช้วัดคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ คะแนนเฉลี่ยแปลความหมาย 4.51-5.00 เหมาะสมมากที่สุด 3.51-4.50 เหมาะสมมาก 2.51-3.50 เหมาะสมปานกลาง 1.00-1.50 เหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data methods) แบบผสมวิธีคือ ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณโดยให้ประชากรเป้าหมายตอบแบบสอบถาม โดยกระบวนการสัมภาษณ์นั้นแบบ

เจาะลึกซึ่งมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ และการบันทึกลงในฐานข้อมูลแบบระเบียบข้อมูล การสัมภาษณ์ และการลงพื้นที่ภาคสนาม กลุ่มวัฒนธรรมและศูนย์ข้อมูลชาวเขา จัดให้นัดพบกับกลุ่มผู้นำชุมชนหรือตัวแทนของตำบล 4 ตำบล จำนวน 27 คน ลงพื้นที่ภาคสนาม 4 ครั้ง คือ วันที่ 20 พฤษภาคม 2565, วันที่ 17-18 มิถุนายน 2565 และวันที่ 17 กรกฎาคม 2565 รวบรวมแบบสัมภาษณ์นำมาศึกษาจากการลงพื้นที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แล้วนำมาวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สรุปความ จัดการข้อมูลแบบระเบียบข้อมูลนำเข้าฐานข้อมูลท้องถิ่นจังหวัด กำแพงเพชร-ตาก สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และจัดทำเครื่องมือแบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่นที่ได้จากการนำเข้าข้อมูลการสัมภาษณ์แบบระเบียบข้อมูล ให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าใช้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวในชุมชน/ผู้ที่สนใจจำนวน 30 คนนำมาวิเคราะห์ค่าสถิติ เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ และประมวลผลนำเสนอข้อมูลตามประเด็นของวัตถุประสงค์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1.1 จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วุฒิการศึกษาที่จบการศึกษามากที่สุด ได้แก่ มัธยมศึกษา มีประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการท้องถิ่นมากที่สุด คือ 11 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ 6-10 ปี ผู้ประกอบการส่วนมากเป็นผู้ไม่เคยผ่านการอบรมศึกษาดูงานมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรม ผลิตภัณฑ์/การประกอบการโดยส่วนใหญ่ได้แก่ ร้านอาหาร การประดิษฐ์หรือแกะสลัก และการทอผ้า รองลงมาคือ

เครื่องจักสาน แปรรูปอาหาร และกาทำไร่หรือสวนผลไม้ กลุ่มอาชีพของผลิตภัณฑ์/การประกอบการที่มีมากที่สุดได้แก่ ผู้ผลิตและผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ส่วนของประเภทผลิตภัณฑ์/การประกอบการ พบมากที่สุดคือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นเอง รองลงมาคือได้ขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์เป็นโอท็อป และในด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ พบว่าส่วนมากเป็นเพียงการเผยแพร่ภายในชุมชนมากกว่าการเผยแพร่ภายนอกชุมชนและเฉพาะบุคคล

1.2 การจัดทำระเบียบฐานข้อมูลเรื่อง การจัดการระบบสารสนเทศชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยสรุปเป็นมีรายชื่อดังนี้

1.2.1 ชื่อผลิตภัณฑ์ โดยส่วนใหญ่ตั้งชื่อตามเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเริ่มจัดทำตามประเภทของผลิตภัณฑ์สามารถสรุปภาพรวมวิเคราะห์เป็นหมวดหมู่ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์โอท็อป ได้แก่ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เซรามิกข้าว, หัตถกรรมเครื่องเงิน, หมูทอดโบราณ และไส้กรอกยูนาน 2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร/และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่นๆ ได้แก่ ไม้แกะสลัก, ตะกร้าจากเส้นพลาสติก, หมูฝอย, นางเล็ดน้ำแดงโม และข้าวหมาก 3) ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม ได้แก่ การทำเครื่องเงิน, เสื้อชนเผ่า/ชุดชนเผ่า หัตถกรรมเครื่องเงิน

และผ้าทอชนเผ่า 4) แหล่งท่องเที่ยว/ธุรกิจบริการ/ประกอบการร้านอาหาร ได้แก่ ส่วนท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกและฝาย, บ่อน้ำพุร้อน และกลุ่มการท่องเที่ยวแพคลองน้ำไหล, กลุ่มร้านกาแฟ, นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพและกลุ่มสวนผลไม้

1.2.2 ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท
สรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ และธุรกิจประกอบการเป็นการทำสืบต่อกันมาจากรบรรพบุรุษแต่ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงและแปรรูปนำส่วนผสมอื่นๆ หรือการจัดทำรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน คือ ประเภทอาหาร เครื่องเงิน และหัตถกรรมเครื่องเงิน 2) พื้นที่ดินที่ทำอาชีพแบบสืบต่อกันมาจากการทำไร่เลื่อนลอยได้ปรับพื้นที่เป็นการทำสวนผัก และสวนผลไม้ตามฤดูกาลสร้างรายได้มั่นคง ปัจจุบันได้พัฒนากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธุรกิจบริการท้องถิ่นแบบสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียง เช่น สวนทุเรียน, สวนมะม่วง และสวนเมล่อน เป็นต้น 3) การทอผ้าเสื้อชนเผ่าเริ่มจากการทอถุงห่มภายในครอบครัว งานเทศกาลงานประจำปีชาวเขาจนริเริ่มจัดทำทอผ้ารูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปและคิดค้นลายผ้ารูปแบบใหม่ไว้หลากหลายแบบ นำออกจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม ได้แก่ ผ้าทอชนเผ่า ผ้าทอพื้นเมือง ชุดชนเผ่า และเพิ่มผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น กระเป๋าผ้า พวงกุญแจ ที่ประดับผม เป็นต้น 4) การสร้างผลิตภัณฑ์พื้นฐานที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นำมาต่อยอดขยายธุรกิจจนถึงปัจจุบัน คือ ผลิตภัณฑ์โอท็อป และผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุธรรมชาติ ได้แก่ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น, เซรามิก ข้าวนางเล็ดน้ำแดงโม, ข้าวหมาก ตะกร้าสานจากเส้นพลาสติก และการแกะสลักไม้ 5) การเปิดธุรกิจบริการ/แหล่งท่องเที่ยว/ธุรกิจท้องถิ่น มีการจัดตั้งจากภาครัฐที่ดำเนินงานสืบต่อกันมาจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว และดำเนินการปรับปรุงสถานที่ปรับปรุงทัศนียภาพให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวแบบวิถีชุมชน, แบบธรรมชาติ และแบบภาคเอกชนสร้างขึ้น ได้แก่ กลุ่มอุทยาน

แห่งชาติ เช่น ฝายคลองสวนหมาก – แก่งเกาะร้อย, บ่อน้ำพุร้อน, น้ำตกคลองลาน, คลองน้ำไหล, ร้านกาแฟ และนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

1.3. ผลการศึกษาเรื่องจุดเด่น/รายละเอียดของผลิตภัณฑ์/ธุรกิจบริการท้องถิ่น สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ คือ 1) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติ การทำไร่ และทำสวนที่ปลอดสารพิษ ได้แก่ สวนสมุนไพรและ สวนผลไม้ 2) ผลิตภัณฑ์จากการจัดทำโดยชุมชน ส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือ อาหาร และผ้าทอ ได้แก่ งานแกะสลัก การทอผ้า งานจักสาน 3) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสมุนไพรประเภทต่างๆ แบบไร้สารเคมี ได้แก่ สมุนไพรธรรมชาติ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เป็นต้น และ 4) สถานประกอบการทางธุรกิจที่มีจุดเด่นด้านการบริการทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และมีสถานที่ผ่อนคลายสวยงาม ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ และการล่องแพคลองน้ำไหล นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ และร้านกาแฟ เป็นต้น

1.4 ผลการศึกษาปัญหาที่ได้พบภายในชุมชนเรื่องผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งโอท็อป ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร/และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่นๆ /แหล่งท่องเที่ยว/ธุรกิจบริการ/ประกอบการร้านอาหาร พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์สารสนเทศสู่ภายนอกชุมชนยังไม่แพร่หลายทำให้บุคคลภายนอกพื้นที่ไม่รู้จักสินค้า ผลิตภัณฑ์ และแหล่งท่องเที่ยวที่ให้บริการภายในชุมชนจึงไม่สามารถเข้าถึงสินค้าและชุมชนเท่าที่ควร และ 2) การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาในปี 2562-2564ที่ผ่านมาทำให้สินค้าและบริการมีการหยุดชะงักลงอันเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าพื้นที่ได้ ทำให้ผู้ประกอบการขาดรายได้และผลประกอบการต่างๆ ลดลง

2. เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-25 ปี วุฒิศึกษาที่จบมากที่สุด ได้แก่ ปริญญาตรี รองลงมาคือ มัธยมศึกษา และประถมศึกษา

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของ ผู้นำชุมชน/ผู้ให้บริการฐานข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร-ตากผ่านทาง เว็บไซต์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชรที่ได้นำเข้าข้อมูลจากการสัมภาษณ์สรุปผลแล้วพบว่า ผู้ใช้บริการโดยส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำจากผู้อื่นหรือผู้มีประสบการณ์ใช้ ฐานข้อมูล และรองลงมาคือ รับการแนะนำข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก และไลน์ วัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการ คือ การค้นหาข้อมูลความรู้ เฉพาะเรื่องที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการเข้าชมเว็บไซต์ฐานข้อมูลท้องถิ่น มาก ที่สุด คือ สมาร์ทโฟนและโน้ตบุ๊ก เมื่อผู้บริการเข้าใช้เว็บไซต์ฐานข้อมูล ท้องถิ่นแล้วทำให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการมากที่สุด และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ ประโยชน์ทางการเรียน การศึกษาค้นคว้า และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูล พบว่า การใช้บริการฐานข้อมูล ด้านเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารที่มีค่าความพึง พอใจมากที่สุดได้แก่ ข้อความง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล รองลงมาคือ เนื้อหา มี ประโยชน์ และความทันสมัยของเนื้อหา ด้านรูปแบบของเว็บไซต์ที่มีค่าความพึง พอใจมากที่สุดได้แก่ คุณภาพของการนำเสนอโดยรวม ความเหมาะสมของ ตัวอักษร และสีที่ใช้

3.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามประเมินความพึง พอใจ เกี่ยวกับการเข้าชมเว็บไซต์พบว่า 1) ด้านข้อมูลข่าวสารต้องการให้ ปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อการติดตามจากผู้บริการจะได้รับ สารสนเทศที่เป็นปัจจุบันตลอดเวลา และความรวดเร็วในการปรับปรุงที่ทันสมัย เกี่ยวกับข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นบนเว็บไซต์ และ 2) ด้านรูปแบบ ของเว็บไซต์ที่ต้องการ คือ เพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาสารสนเทศทั้ง ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อการเผยแพร่ในระดับสากล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำให้เป็นระบบและหมวดหมู่ตามแบบระเบียบข้อมูลที่ทำไว้ในฐานข้อมูลท้องถิ่นกำแพงเพชร-ตาก สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรโดยผลการศึกษาและจัดทำข้อมูลได้คือ โดยส่วนใหญ่ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้จัดเก็บตามระเบียบข้อมูลนั้นตามชื่อ และประวัติของผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นการใช้ชื่อตามเจ้าของผลิตภัณฑ์แบบดั้งเดิมจากการเริ่มจัดทำผลิตภัณฑ์ และการประกอบการมีการสืบทอดต่อกันมาจากรบรรพบุรุษ จนกระทั่งปัจจุบันได้มีการปรับปรุงให้ทันสมัยกับยุคปัจจุบันจนได้รับการพัฒนาเป็นสินค้าโอท็อป และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างแพร่หลาย ซึ่งจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้คือได้มาจากวัสดุธรรมชาติ และปลอดภัย นอกจากนี้ยังเป็นการผลิตผลงานจากงานฝีมือที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณีภูษพัชร มณีโรจน์ (2560), รุ่ง หมูล้อม และคนอื่นๆ (2560); ณีภูษพัชร มณีโรจน์ (2560) และสรารุช พงษ์ลีรัตน์ (2558) ได้ข้อค้นพบมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้คือ

1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น การมีส่วนร่วมของความสมดุลทางด้านสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน ซึ่งการใช้ชื่อหรือการตั้งชื่อของผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนแต่ละชุมชนนั้นมีการเป็นส่วนร่วมของเจ้าของหรือผู้ประกอบการภายในชุมชนโดยเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละประเภท ซึ่งก็แสดงถึงรากเหง้าของชุมชน ให้ผู้สนใจมาท่องเที่ยวได้รู้จักถึง สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน รวมถึงการท่องเที่ยวแบบนวัตวิถีจากการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

2) การพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาคุณภาพชีวิต และร่วมพัฒนาข้อมูลนำไปสนับสนุนการจัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและข้อมูลของหมู่บ้านเพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดเก็บ ให้นำไปสู่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์หรือช่องทางการสื่อสารอื่นๆสู่ภายนอกชุมชนได้

3) จุดเด่น/รายละเอียดของผลิตภัณฑ์/ธุรกิจบริการท้องถิ่น ที่มาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ นวัตกรรม เน้นการจัดการใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ภายในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่นที่ต้องนำไปใช้ในระบบฐานข้อมูลชุมชนเพื่อให้ได้สารสนเทศชุมชนที่ยั่งยืน

นอกจากนี้แล้ว จากผลการศึกษาผู้วิจัยยังพบว่า ปัญหาที่พบภายในชุมชนในเรื่องของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากทุกประเภท คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสู่ภายนอกชุมชนทำให้บุคคลภายนอกพื้นที่ไม่ได้ทราบถึงข้อมูลสินค้า ผลิตภัณฑ์ และแหล่งท่องเที่ยวที่ให้บริการภายในชุมชนจึงจึงไม่สามารถเข้าถึงชุมชนเท่าที่ควร เพราะโดยส่วนใหญ่จะเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กันเพียงแคภายในชุมชนมากกว่า และยังพบอีกว่าการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสองปีที่ผ่านมาทำให้สินค้าและบริการมีการหยุดชะงักลงอันเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวได้ทำให้ผู้ประกอบการขาดรายได้และผลประกอบการต่างๆ ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ ฟรายแลนด์, ลีวิช เอ (2016) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการระบบสารสนเทศชุมชนที่สำคัญของชาวอเมริกันที่ต้องการสารสนเทศหรือการรับรู้ข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลในชุมชนท้องถิ่นให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เพราะการรับข้อมูลข่าวสารจะสามารถนำมาช่วยในการตัดสินใจและการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลภายนอกสามารถช่วยให้คนในชุมชนขยายตลาดสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้นได้

2. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าใช้บริการจะได้รับคำแนะนำให้เข้าใช้ฐานข้อมูล จากผู้ที่มีประสบการณ์ใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศ นอกจากนี้ยังมีการเข้าใช้จากสื่อสังคมออนไลน์และการ

สืบค้นจากกูเกิ้ล โดยวัตถุประสงค์ผู้ที่เข้ามาใช้งานเว็บไซต์ฐานข้อมูลมากที่สุด คือ การค้นหาสารสนเทศความรู้เฉพาะเรื่องที่ต้องการ และเครื่องมือที่ ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลคือ สมาร์ทโฟน และโน้ตบุ๊ก ซึ่ง ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศและข้อความรู้ได้ตรงตามที่ตนเองต้องการ และสะดวกรวดเร็วจากการเข้าใช้ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลไป ใช้ประโยชน์สำหรับการเรียนและการศึกษาค้นคว้า และการนำข้อมูลที่ได้ไป เผยแพร่ หรือแชร์ต่อในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ สถานที่ และแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น ซึ่งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายรูปแบบนี้จะประกอบด้วย ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บบอร์ด และระบบประเภทต่างๆ โดยผู้ใช้งานจะมีส่วนช่วยในเรื่องของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลของชุมชนเพื่อถ่ายทอดสู่บุคคลอื่นๆ ให้ได้รับข้อมูล (สินธุ์ ตั้งแข็ง, 2559; ปัทมา ตรีมงคล และกิตติยา ปัญญาเยาว์ ,2561) และผู้เข้าใช้บริการจะมีความพึงพอใจมากสำหรับการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์รูปแบบนี้ในปัจจุบัน นอกจากนี้หลังจากที่ใช้งานระบบแล้วยังมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และการได้รับข้อมูลสูงกว่าก่อนใช้งานอีกด้วย

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลระบบ

สารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลระบบสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการเข้าใช้ฐานข้อมูลในเว็บไซต์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ด้านเนื้อหาและข้อมูล ข่าวสารโดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุดในส่วนของข้อมูลที่สื่อถึงข้อมูล นั้นง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และทันสมัย ส่วนด้าน รูปแบบของเว็บไซต์ที่มีค่าความพึงพอใจมากที่สุดคือ คุณภาพของการนำเสนอ ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้ และความเหมาะสมของสีที่ใช้ ซึ่งสามารถสรุป ได้ทั้ง 2 ด้านคือ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษา ของศิริรัตน์ ชำนาญรบ และบุญธรรม พรเจริญ (2561), ฤทธิ์ อาษากิจ และ

ลัดดา ปินตา (2559) ได้ข้อค้นพบดังกล่าวมีประเด็นอภิปรายคือ ผู้ที่เข้าใช้งานระบบฐานข้อมูลโดยส่วนใหญ่นั้นมีความพึงพอใจที่มีต่อระบบด้านการนำเข้าข้อมูล กระบวนการทำงานและรายงานระบบมีความพึงพอใจในระดับมากและการเข้าใช้งานเกี่ยวกับเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านคุณภาพของเนื้อหา (Content) ด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ (Design) ด้านคุณภาพของเนื้อหา (Content) ด้านความถูกต้องของระบบ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ก็มีความพึงพอใจในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าการใช้ระบบนั้นมีความรวดเร็วต่อความต้องการข้อมูลของผู้ใช้เป็นอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งต่อไปอาจจะมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสู่ตัวเลือกที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนและกำหนดระบบข้อมูลการท่องเที่ยว (e-tourism) เพราะทุกวันนี้ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมหาศาล ซึ่งรวมถึงการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมเข้าไว้ด้วยกันในอนาคตสอดคล้องกับการศึกษาของแซนเฟรอนี และอดิคาร่า (Sandfreni&Adikara, 2019) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการตามระเบียบวิธีระบบ Soft System Methodology (SSM) เพื่อการพัฒนาระบบในองค์กร (กรณีศึกษา: การพัฒนาระบบข้อมูลการท่องเที่ยวในเมืองปาเล็มบัง)

3.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการฐานข้อมูล คือ ด้านข้อมูลข่าวสารมีความต้องการให้ปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และความรวดเร็วในการปรับปรุงข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นบนเว็บไซต์ ส่วนด้านรูปแบบของเว็บไซต์ เสนอแนะให้เพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาข้อมูลสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิรานและบาบู (Kiran&Babu, 2018) ที่ศึกษาเรื่อง เทคโนโลยีโซเชี่ยลมีเดียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว: การวิเคราะห์โดยอ้างอิงถึงบทบาทพิเศษในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการศึกษาพบว่า จากการเปลี่ยนแปลงไปของโซเชี่ยลมีเดียที่ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และวิธีที่ธุรกิจการท่องเที่ยวสมัยใหม่สามารถเติบโตไปสู่สิ่งที่อาจเรียกได้ว่าเป็นพฤติกรรมของการพลเมืองที่ยั่งยืนจากความก้าวหน้าของข้อมูลที่มีความทันสมัยเสมอ แต่ก็มี

ความแตกต่างจากข้อจำกัดของการใช้ระบบ ของ ย้วน และคนอื่นๆ (Yuan and other, 2019)ในเรื่องของการใช้ฐานข้อมูลเพียงแค่หาข้อมูลอย่างเดียวนั้น อาจจะได้อข้อมูลที่ไม่มีหลากหลายนอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในเรื่องระบบ และสัญญาณที่ผู้เข้าใช้ต้องพบปัญหาสภาพความเสถียรหากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเข้าใช้ระบบได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อให้การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นจากการจัดการข้อมูลให้เป็นระบบง่ายแก่การค้นหา และช่วยในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้แก่การท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เป็นรู้จักกันอย่างแพร่หลายแก่บุคคลภายในนอกชุมชนซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และภาคเอกชนอื่นๆ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์หรือจัดทำเพื่อการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในพื้นที่อื่นๆได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก จันทรเกตุ (2560). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา รัชศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

การพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัดประจำปี 2558. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก:<https://www.phai13.com/learning/learningbase/03information> .[2565, สิงหาคม 20].

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2561).

คลองลานพัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

https://huso.kpru.ac.th/khlonglanpattana/?page_id=1&lang=TH [2565, กันยายน 22].

ชัยณัฐ สายัณ (2556). **การจัดเก็บข้อมูล.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<https://sites.google.com/site/kwangkixengni/kar-cadkar-khxmml> [2565, กันยายน 22].

จารุณี ภักทรวงษณา, สุพัฒน์วรี ทิพย์เจริญ และพงศกร จันทราช (2560). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมืองตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. **วิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**, 11(4), 168 - 146.

ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). **การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**, 13(2), 27.

ณัฐนันท์ ลำสมุทร. (2556). **ระบบสารสนเทศชุมชน.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://itknowleage.wordpress.com> .[2565, สิงหาคม 20]

ดาสต้า ซีบีที. (2558) **การท่องเที่ยวโดยชุมชน** [วีดีโอ]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=3jXbjxviTNw> [2565, กันยายน 25].

ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง. (2559). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล** ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต การจัดการท่องเที่ยว. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

เทอดศักดิ์ ไม่เท่าทอง. (2553). **สารสนเทศชุมชนแนวคิดเพื่อการจัดการ. บรรณศาสตร์**, 3, 126.

พริ้มไพร วงษ์ชมภู (2559) **การพัฒนาระบบสารสนเทศในงานธุรกิจ.** เชียงใหม่: ภาควิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์.

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2553). **การท่องเที่ยวชุมชน.** กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้ง

- มาลีรัชต์ ฉานสูงเนิน (2555). การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของ
ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุชริกา วิทยาภูมิกุล. (2555) ระบบสารสนเทศชุมชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก: <https://ruchareka.wordpress.com/2011/04/22/> [2565,
สิงหาคม 22].
- รุ่ง หมูล้อม และคนอื่นๆ (2560) การพัฒนาระบบสารสนเทศหมู่บ้านแม่ระ
วาน อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก ในรายงานสืบเนื่องการประชุม
วิชาการระดับชาติครั้งที่ 4. 22 ธันวาคม 2560. กำแพงเพชร:
สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วรัณพร ศรีเนตร และ ภาณุญา เขียวชาญ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือก
รับบริการการเดินทางด้วยรถตู้โดยสารประจำทาง สายภาค
ตะวันออก ใน รายงานการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติครั้งที่ 2 ของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
19 มกราคม 2562. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- วิกิพีเดีย (2564). ระบบสารสนเทศชุมชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<https://th.wikipedia.org/wiki>. [2565, สิงหาคม 22].
- วิกิพีเดีย. (2565). อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. [ออนไลน์]. เข้าถึง
ได้จาก: <https://th.wikipedia.org/wiki/> [2565, กันยายน 22].
- วิวรรณ จันทรเทพย์. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบ
ผสมผสาน ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการ
ออกแบบการเรียน การสอนแบบบูรณาการ
แบบสหวิทยาการ สำหรับครูผู้สอนระดับ ชั้นประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริรัตน์ ชำนาญรบ และบุญธรรม พรเจริญ (2561). ระบบสารสนเทศเพื่อ
บริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน ต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.
ปทุมธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- สรารุช พงษ์สิทธิ์ (2558). เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์: แบบจำลองหมู่บ้านแม่กลางหลวง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยฟา
 อีสเทอร์น.
- สำนักงานจังหวัดกระบี่. (2560). **หลักการของการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน**.
 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ จาก: [www.krabi.go.th/krabi2015/m_file/
 lifetravel/25.pdf](http://www.krabi.go.th/krabi2015/m_file/lifetravel/25.pdf). [2565, กันยายน 25].
- หฤทัย อาษากิจ และลัดดา ปินตา (2559). **การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**.
 เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่.
- Friedland, L. A. (2016, October 28). **The Communication Crisis in
 America and How to Fix it**. 3-15.
- Sarkar, S. K. & George, B. (2018, May 2) Social media technologies
 in the tourism industry: an analysis with special reference
 to their role in sustainable tourism development.
International Journal of Tourism Sciences, 4(8), 269-278.
- Ramaano, A. I. (2022, Jan 17). **Local Development & Society**.
 [online]. Available: [https://www.tandfonline.com/doi/abs/
 10.1080/26883597.2021.2011610](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/26883597.2021.2011610). [2022, August 20]
- Troshin, A. S. et al. (2020). Information Technology in Tourism: Effective
 Strategies for Communication with Consumers. **Journal of
 Environmental Management and Tourism**. [online],2(42).
 Available: [http://doi.org/10.14505/jemt.v11.2\(42\).10](http://doi.org/10.14505/jemt.v11.2(42).10). [2022,
 August 23].
- Xu, D., Zhang, J.H., Huang, X.& Qingyu, Y.X. (2022). Tourism
 community detection: A space of flows perspective. **Fan
 Tourism Management**, [online]. 93, Available:
<http://doi.org/10.1016/j.tourman.2022.104577> [2022,
 August 23].

- Xu, Junhua (2021, May) Digital Community Management Mobile Information System Based on Edge Computing. **Mobile Information Systems**, [online], 1. Available: <https://eds.s.ebscohost.com/eds/detail/> . [2022, August 23].
- Yan, J. & Li, Z. (2022) **The Integrated Development of Tourism and Cultural and Creative Industries Based on Smart City Cloud Service Information System Mobile Internet of Things (IoT) Multi-sensor Data Fusion**. [online]. Available: <https://doi.org/10.1155/2022/4064821>. [2022, August 23].

หลักเกณฑ์และข้อแนะนำสำหรับการเขียนบทความและการส่งต้นฉบับ

วารสารพิกุล เป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ: ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) โดยมีข้อกำหนด ดังนี้

1. ประเภทของบทความ

1.1 บทความทางวิชาการ เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานทางวิชาการหรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้แก่บุคคลทั่วไป

1.2 บทความวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ เป็นบทความที่มีรูปแบบของการวิจัยตามหลักวิชาการ กล่าวคือ มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนดปัญหาที่ชัดเจนระบุวัตถุประสงค์ที่แน่นอน มีการค้นคว้าอย่างมีระบบรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลตีความและสรุปผลตรงตามวัตถุประสงค์

2. รูปแบบของบทความ

2.1 ลักษณะโดยทั่วไป ต้นฉบับของบทความควรมีความยาว 15-20 (รวมภาพประกอบ) หน้าขนาดกระดาษ A5 แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 15 ระยะขอบด้านบน 2.41 ซม. ด้านล่าง 1.70 ซม. ด้านซ้าย 2.41 ซม. ด้านขวา 1.70 ซม. (สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่เว็บไซต์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ <http://huso.kpru.ac.th/>)

2.2 ภาษา เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ กรณีที่เป็นภาษาอังกฤษต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ

2.3 ชื่อเรื่อง ควรกะทัดรัด ไม่ยาวเกินไปชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้นฉบับ ให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทย ตามด้วยภาษาอังกฤษตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 20 ตัวหนา

2.4 ชื่อผู้เขียนและหน่วยงานสังกัด ให้ระบุชื่อนามสกุลของผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ต้องระบุตำแหน่งหรือคำนำหน้าชื่อ แต่ให้ระบุงานประจำและหน่วยงานสังกัดที่เชิงอรรถ

2.5 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้มีจำนวนคำควรอยู่ระหว่าง 200-250 คำ ควรเป็นบทคัดย่อที่สั้น ใช้คำกระชับและให้สาระสำคัญตรงประเด็น ไม่ควรเขียนตามบทคัดย่อตามแบบที่เขียนในงานวิทยานิพนธ์หรือรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

2.6 คำสำคัญ กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล ที่ผู้ค้นหามหาความสามารถหาได้ง่าย ให้ระบุคำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษาอย่างละไม่เกิน 5 คำสำคัญ

2.7 บทนำ อธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา กรณีที่เป็นบทความวิจัยให้แสดงเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.8 วิธีการวิจัย เครื่องมือการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย (สำหรับบทความวิจัย) ให้อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัยวิธีการศึกษาสิ่งที่นำมาศึกษา จำนวน ขนาด ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาอธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่างวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

2.9 ผลการวิจัย (สำหรับบทความวิจัย) ให้เสนอผลวิจัยอย่างชัดเจนตรงประเด็น ตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย โดยต้องมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบและสรุปเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ถ้ามี)

2.10 การอภิปรายผล การวิพากษ์ วิจารณ์ สรุป และข้อเสนอแนะ (สำหรับบทความวิจัย) ให้ชี้แจงผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สมมติฐาน หรือข้อคำถามวิจัย อภิปรายให้เห็นถึงความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้จบด้วยบทสรุปและข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือตั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการทำวิจัยต่อไป เป็นต้น

2.11 กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) ให้ระบุสั้น ๆ ถึงผู้ให้การสนับสนุน หรือผู้มีส่วนช่วยทำให้งานวิจัยหรือบทความสำเร็จสมบูรณ์

3. การเขียนเอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม

ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ นาม-ปี (Author-Year Format)

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหา (In text citation)

ภาษาไทย (ชื่อ นามสกุล, ปีพ.ศ., หน้า)

ภาษาอังกฤษ (นามสกุล, ปี ค.ศ.)

3.1.1 อ้างอิงในเนื้อหาจากสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือ ตำรา เอกสาร)

ผู้แต่งคนเดียว

การอ้างอิงให้ระบุ ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) หรือ นามสกุลผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยหมายเลขหน้าเอกสารที่อ้างอิง ใส่ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544, หน้า 57)

- กรณีที่สรุปเนื้อหามาหมดทั้งเล่ม ไม่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ต้องระบุเลขหน้า เช่น

(บุญศักดิ์ แสงระวี, 2546)

- กรณีที่ผู้แต่ง ใช้ฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ นำหน้าให้คงไว้เหมือนที่ปรากฏในหน้าปกในของหนังสือ เช่น

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2540)

- กรณีผู้แต่งมียศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพไม่ต้องใส่ เช่น ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็น

(ประเวศ วะสี, 2540)

- การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่อง แต่ผู้แต่งคนเดียวกัน ให้เขียนชื่อผู้แต่งครั้งเดียว แล้วเรียงปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

(ประเวศ วะสี, 2544; 2545)

ผู้แต่ง 2-3 คน

ให้ลงรายการด้วยชื่อ นามสกุล ของผู้แต่งทั้ง 2-3 คน เช่น

(พลฤทธิ ศิริบริวรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์, 2545)

(Shah & Ratcliffe, 2003)

(วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์, อมรรัตน์ พันธงาม และชนานิป ทั้ยแป,

2545)

(Kotler, Bowen & Makens, 1999)

Page & Dowling (2002) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า

ท่องเที่ยว เชนินเวคไว้ได้อย่างน่าสนใจว่า.....

ผู้แต่งมากกว่า 3 คน

ให้ลงรายการด้วยชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งคนแรกและตาม

ด้วยคำว่า “คนอื่น ๆ” หรือ “et al” ในภาษาอังกฤษ เช่น

(พลฤทธิ ศิริบริวรรณพิทักษ์ และคนอื่น ๆ, 2545)

(Shah, et al, 2003)

ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน

ให้ลงรายการด้วยหน่วยงานระดับสูงก่อน และตามด้วย

หน่วยงานระดับรอง ลงมา เช่น

(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, 2544)

เอกสารไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ลงชื่อเรื่องแล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ และเลขหน้า เช่น

(การค้าชายแดน, 2544, หน้า 15)

กรณีไม่ใช่ผู้เขียน แต่เป็นผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล หรือ

บรรณาธิการ

ให้ลงรายการด้วยชื่อ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และ
บอกต่อท้ายว่าเป็น “ผู้รวบรวม” “เรียบเรียง” “บรรณาธิการ” หรือ “ผู้แปล”
เช่น

(ดวงสมร อรพินท์, บรรณาธิการ, 2546)

(Fraser & Rose, editor, 1980)

3.4 อ้างอิงในเนื้อหา จากโสตทัศนวัสดุ

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบหรือผู้ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (:) และลักษณะของโสตทัศนวัสดุ

(สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ, 2544: CD-ROM)

3.5 การอ้างอิงในเนื้อหาจากระบบสารสนเทศออนไลน์ (www.)

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ค้นข้อมูล

(มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2547)

(Singh, 2002)

3.6 การอ้างอิงเสริมความ

ในกรณีที่อธิบายหรือขยายความเนื้อหาตอนใดตอนหนึ่งเพื่อให้รายละเอียดขยายความเพิ่มเติม ให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) หรือตัวเลขยก (1 2 3 ...) ไว้ท้ายข้อความนั้น และอธิบายหรือขยายความ เพิ่มเติมไว้ในเชิงอรรถท้ายหน้านั้น เช่น

การค้าชายแดนที่มีรอยต่อกับประเทศในกลุ่มลุ่มน้ำโขง¹ ในปี 2540 ที่
ผ่านมา.....

¹การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านจังหวัด
เชียงรายที่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ในปี 2540 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 3,306.17
ล้านบาท

3.2 บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง

บรรณานุกรม ประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ มีแบบแผนการลงรายการอ้างอิงโดยใช้ระบบแบบ American Psychological Association (APA) ดังนี้

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์)./

////////ชื่อเมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

นามสกุล./อักษรย่อชื่อแรก./ตัวอักษรย่อชื่อย่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./

////////ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์)./ชื่อเมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

3.2.1 การใช้ลงรายการชื่อผู้แต่ง

ผู้แต่งที่เป็นบุคคล

- สำหรับผู้แต่งคนไทย ให้ใส่ชื่อ-นามสกุล ไม่ว่าผลงานจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม เช่น นาย นางสาว ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ดร. ฯลฯ ยกเว้นราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ ให้คงไว้ และคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เช่น

แม่นมมาส ขวลิขิต, คุณหญิง.

- สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล ตามด้วยตัวอักษรแรกของชื่อต้น ตามด้วยตัวอักษรแรกของชื่อย่อกลาง (ถ้ามี) คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างนามสกุล และชื่อต้น เครื่องหมาย (.) และชื่อย่อกลาง เครื่องหมาย (.) เช่น

Hackett, D. A.

- สำหรับหนังสือที่ผู้แต่งใช้นามย่อ หรือ นามแฝง ให้ใช้ตามที่ปรากฏในหน้าปกใน หากทราบชื่อจริงให้วงเล็บต่อท้าย เช่น

ทมยันตี (วิมล ศิริไพบูลย์)

ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน

- ผู้แต่งที่ปรากฏชื่อเป็นหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หน่วยงานเอกชน รัฐวิสาหกิจ สมาคม โรงพยาบาล ธนาคาร ฯลฯ ให้ลงรายการชื่อหน่วยงานใหญ่ก่อนและตามด้วยหน่วยงานย่อย โดยให้ลงชื่อตามด้วยประเภทหน่วยงาน เช่น

แม่ฟ้าหลวง, มหาวิทยาลัย. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง.

ไม่ทราบผู้แต่ง

- ให้ลงรายการแรกด้วยชื่อหนังสือหรือชื่อบทความแทน

3.2.2 การลงรายการปีที่พิมพ์

ให้ใส่ปีที่พิมพ์ล่าสุดที่ปรากฏในหนังสือในวงเล็บตามหลังชื่อผู้แต่ง และตามด้วยเครื่องหมายจุด (.) ถ้าหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใส่ม.ป.ป. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) หรือ n.d. (no date) เช่น

(2446).

(ม.ป.ป.).

(n.d.)

3.2.3 การลงรายการชื่อหนังสือ ตำรา เอกสาร

ให้เขียนตามที่ปรากฏในหน้าปกในของหนังสือ ทั้งชื่อเรื่องหลักและชื่อรอง จบข้อความให้ใส่เครื่องหมายจุด (.) และให้ทำตัวเป็นตัวอักษรเข้ม เช่น

ศาสตร์-ศิลป์ การเขียนผลงานทางวิชาการ.

3.2.4 สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์

ให้ระบุเมืองที่พิมพ์ตามที่ปรากฏในหนังสือ ตามด้วยสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์ หากมีทั้งสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ให้ใส่นักพิมพ์แต่ถ้ามีโรงพิมพ์อย่างเดียว ใส่ชื่อโรงพิมพ์ ถ้าไม่ปรากฏทั้งสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ ให้ใส่ว่า ม.ป.ท. (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์) หรือ N.P. (No Place) และ ม.ป.พ. (ไม่ปรากฏ

สำนักพิมพ์) หรือ n.p. (no publisher) หลังสถานที่พิมพ์ให้ใส่เครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) หลังสำนักพิมพ์ให้ใส่เครื่องหมายจุด (.) เช่น

กรุงเทพฯ: นานมีพับลิชชิง.

London: Financial Times.

New York: n.p.

กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. หรือ ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

กรณีที่เป็นภาษาอังกฤษใช้ N.P.: n.p.

ตัวอย่างการลงรายการอ้างอิงบรรณานุกรม

1. อ้างอิงจากหนังสือ

ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./(ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/
/////////สำนักพิมพ์. เช่น

ศักดิ์ดา ธนิตกุล. (2544). **กฎหมายกับเศรษฐศาสตร์: ทรัพย์สิน สัญญา และละเมิด**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

Marek, P. (1996). **Simulation-based Reliability Assessment for Structural Engineers/ Pavel Marek, Mialan Gubstar, Thalia Anagnos**. New Delhi: New light.

2. อ้างอิงจากบทความในวารสาร

ชื่อผู้แต่ง./ (ปี,/เดือน,/วัน)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/ปีที่(ฉบับที่),
หน้า. เช่น

มฤตดี ใจม่วง. (2555, สิงหาคม 5). มะเร็ง. วารสารหมอชาวบ้าน,
2(112), 21-30.

Bekerian, D. A. (1993, June). In search of the typical
eyewitness. **American Psychologist**, 48, 574-576.

3. อ้างอิงจากรายงานการประชุม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่ประชุม)./ชื่อเรื่อง./วันที่ เดือน พ.ศ.(หน้า)./สถานที่พิมพ์:
////////สำนักพิมพ์. เช่น

นิทัศน์ ภัทรโยธิน. (2540). ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าใน
การประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 15. วันที่ 27-28 มิถุนายน
พ.ศ. 2540 (หน้า 19-35). กรุงเทพฯ: สมาคมนักบัญชี.

Sinlarat, P. (1995). Success and failure of faculty in Thai
University. In Somwang Pitiyanuwat, et al. (Eds),
Preparing teachers for all the World's children:
An of Transformation Proceedings of International
Conference, Bangkok 1992 (pp. 217-233). Bangkok:
UNICEF.

4. การอ้างอิงจากเว็บไซต์ (WWW.)

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่ข้อมูล)./ชื่อเรื่อง./เข้าถึงเมื่อ/เดือน/วันที่,/ปีพ.ศ./
/////จาก <http://www>. เช่น

การเพาะเลี้ยงกล้วยไม้, ศูนย์. (2555). กล้วยไม้. เข้าถึงเมื่อ
สิงหาคม 5, 2556, จาก <http://www.orchidtropical.com>.

Education, Ministry of. (2005,). **The Regional Seminar
on Higher Education in Southeast Asian
Countries**. Retrieved January 5, 2012, from
<http://www.inter.mua.go.th/>.

5. อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง หรือชื่อคอลัมน์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./
/////วันที่/เดือน/ปี./หน้า.

ดิเรก นำชัย. (2556). การเมืองการปกครองของไทยในยุคปัจจุบัน. **ไทยรัฐ**,
20 สิงหาคม 2556. หน้า 5.

Krishman, E. (2007,). Rebuilding self-esteem. **Bangkok Post**,
26 June 2007. pp. 12.

6. อ้างอิงจากจุลสาร

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต./(ปี)./ชื่อเรื่อง./[แผ่นพับ]./สถานที่พิมพ์:
////////ผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต. เช่น

สมาคมผู้สูงอายุตำบลท่าเรือ. (2556). **หลักการดูแลสุขภาพสำหรับผู้
ผู้สูงอายุ**. [แผ่นพับ]. กำแพงเพชร: สมาคมผู้สูงอายุตำบลท่าเรือ.
Research and Training Center on Independent Living. (1993).
**Guidelines for reporting and writing about people
with disabilities**. [Brochure]. Lawrence: Research and
Training Center on Independent Living.

7. การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์./(ปี,/เดือน/วัน)./ตำแหน่ง./สัมภาษณ์. เช่น

วิทยา นาคสม. (2556, มกราคม 9). นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าพุทรา. สัมภาษณ์.
Page, O. (1991, March 5). President, Austin Peary State
University. Interview.

ระเบียบการตีพิมพ์วารสารพิบูล

กองบรรณาธิการวารสารพิบูลได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการเขียนบทความและการส่งต้นฉบับ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้เขียนไว้ เพื่อให้การพิจารณาบทความที่จะตีพิมพ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ หรือ บทความหนังสือ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่รวมถึง บทความด้าน การศึกษา เศรษฐศาสตร์ การบริหารจัดการ เป็นต้น

2. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น

3. ต้องเป็นบทความที่มีรูปแบบเป็นไปตามหลักเกณฑ์และข้อแนะนำ สำหรับการเขียนบทความและการส่งต้นฉบับวารสารพิบูล กรณีกองบรรณาธิการ ได้รับบทความและได้ตรวจสอบพบว่ายังไม่ถูกต้องตามรูปแบบ กองบรรณาธิการ จะส่งคืนให้ผู้เขียนไปทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนการตีพิมพ์

4. กรณีที่กองบรรณาธิการเห็นว่าบทความมีความถูกต้องตามรูปแบบวารสารพิบูลแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งบทความนั้นไปยังผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากลับกรองและประเมินคุณภาพตามเกณฑ์การประเมิน ที่กองบรรณาธิการกำหนด

5. เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา กลับกรองและประเมินคุณภาพเสร็จแล้ว หากมีการแก้ไขใด ๆ กองบรรณาธิการจะส่งบทความนั้นไปให้ผู้เขียนดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง โดยกำหนดระยะเวลาภายใน 7 วัน

6. กองบรรณาธิการจะตอบรับให้ผู้เขียนทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่กองบรรณาธิการได้รับบทความที่ได้ดำเนินการแก้ไข ตามข้อ 5. เรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการจะตีพิมพ์บทความนั้นในฉบับปัจจุบันหรือฉบับถัดไป ตามลำดับของการได้รับบทความที่สมบูรณ์

แบบเสนอบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารพิรุณ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สำหรับบุคคลภายใน

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....
วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ชื่อปริญญา.....
สังกัดคณะ/สำนัก.....
โปรแกรมวิชา/หน่วยงาน.....
ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....
อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

สำหรับบุคคลภายนอก

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....
วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ชื่อปริญญา.....
สถานที่ทำงาน.....
ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....
อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

ขอเสนอ

- () บทความทางวิชาการ
() บทความวิทยานิพนธ์

- () บทความวิจัย
() บทความกรณีศึกษา

ชื่อเรื่อง (ไทย)

ชื่อเรื่อง (อังกฤษ)

สิ่งที่แนบมาด้วย

1.ต้นฉบับบทความ พร้อมประวัติผู้เขียนบทความในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความที่เสนอมานี้

- () เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว
() เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมตามชื่อที่ระบุในบทความจริง

ลงชื่อ.....
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วารสารพิรุณ ยินดีต้อนรับบทความจากอาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป
โดยสามารถส่งบทความไปที่เว็บไซต์วารสารพิรุณ
<https://huso.kpru.ac.th/phikun-journal/index.php>
ติดต่อสอบถามรายละเอียด โทรศัพท์/โทรสาร 055-798-087 มือถือ 062-246-8441
E-mail: Pjkpru@gmail.com

ใบสมัครสมาชิกวารสารพิบูล

ข้าพเจ้า.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารพิบูล

- ☐ ปีที่..... พ.ศ. อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (2 เล่ม) เป็นเงิน 250 บาท
- ☐ เล่มที่ 1 พ.ศ. อัตราค่าสมาชิก 1 เล่ม เป็นเงิน 130 บาท
- ☐ เล่มที่ 2 พ.ศ. อัตราค่าสมาชิก 1 เล่ม เป็นเงิน 130 บาท

โดยข้าพเจ้าได้จัดส่ง

- ☐ ผ่านบัญชีธนาคาร เลขที่บัญชี.....
- ☐ ธนาณัติ เลขที่.....
- ☐ เงินสด ให้กับผู้รับชื่อ.....

การจัดส่งใบเสร็จรับเงินในนาม

- ☐ ข้าพเจ้า
- ☐ หน่วยงานราชการ/ นิติบุคคล
- ชื่อ.....
- ที่อยู่.....

การจัดส่งวารสารในนาม.....

ที่อยู่.....

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก
(.....)/

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร
และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๕

เพื่อให้การดำเนินงานของวารสารพิกุลอันเป็นวารสารเพื่อการเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ ผลงานทางวิชาการต้องได้รับการเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ ซึ่งวารสารวิชาการระดับชาติต้องเป็นวารสารวิชาการที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยวารสารวิชาการนั้นต้องมีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นระยะเวลาอย่างน้อยสามปี และมีการตรวจสอบคุณภาพของบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลากหลายสถาบันอย่างน้อยสามคน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๕.๒ และข้อ ๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรว่าด้วยการจัดบริการวิชาการและจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๕๙ และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสารและค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๕ ”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“วารสาร” หมายความว่า วารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้แก่ วารสารพิกุลคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาอื่น ๆ ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

ข้อ ๔ มหาวิทยาลัยเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสารจากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร บทความละ ๓,๕๐๐ บาท

(๒) ค่าเล่มวารสาร เล่มละ ๓๐๐ บาท

ข้อ ๕ เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามข้อ ๔ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) นำเงินฝากธนาคารกรุงไทย ชื่อบัญชี เงินฝากถอนคินมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เลขที่บัญชี ๓๔๗-๑-๐๒๙๙๙๗

(๒) ใช้ใบเสร็จเบ็ดเตล็ดของมหาวิทยาลัยเป็นใบเสร็จรับเงินที่เรียกเก็บตามประกาศนี้

(๓) เมื่อสิ้นปีงบประมาณหากมีเงินเหลือให้สมทบเป็นเงินรายได้เพื่อใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับวารสารพิภพมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ข้อ ๖ การเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามข้อ ๔ ให้จัดสรรและเบิกจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคินของมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๑๐

(๒) ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความ คนละ ๘๐๐ บาท ต่อ ๑ บทความ

(๓) ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความและบรรณานุกรมภาษาอังกฤษ บทความละ ๓๐๐ บาท

(๔) ค่าใช้สอยในการประชุมกองบรรณาธิการ ไม่เกินครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท

(๕) ค่าใช้สอยในการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินบทความละ ๒๐๐ บาท

การเบิกจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินรายได้ในข้อ ๖ (๑) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้เบิกจ่าย

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังหรือระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้

ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามประกาศนี้ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดการวินิจฉัยชี้ขาดของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์ พรหมภาสิต)

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

Signature Code : F+iHxYyjsO๑WWNuULVBh

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยานุช พรหมภาสิต
รักษาราชการแทนอธิการบดี

รองศาสตราจารย์วิสิฐ วัฒนุญวัน
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวัฒน์ ภูวิชิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนา เพชรรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ บุญนิยม

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา วิญาปกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ นาธีรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ทองพูน พัฒนศร

รองศาสตราจารย์ หทัยวรรณ ไชยะกุล

รองศาสตราจารย์ มัย ตะตียะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สหทัยา สิทธิวิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรา โยธินศิริกุล

PHIKUN JOURNAL

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, KAMPHAENG PHET RAJABHAT UNIVERSITY

Vol. 22 No. 1 January – June 2024 Print ISSN 3056-9044 Online ISSN 3027-6462

